

Deštník

Z P R A V O D A J O B C E

Deštné v Orlických horách

Foto: Michaela Prouzová

Vás zve k návštěvě
Kačenčiny pohádkové říše
www.orlickehory.eu
kacenska@destne.info

ročník
2 0 2 3

4

Kultura v Deštném zima 2023/24

čtvrtek 28. prosinec	Vánoční koncert - Česká mše vánoční	18:00	Kostel sv. Máří Magdalény
pátek 29. prosinec	Snowfest	19:00	Muzeum
sobota 30. prosinec	Snowfest	19:00	Muzeum
sobota 30. prosinec	Předsilvestr		Bar Dvojka
neděle 31. prosinec	Silvestrovský koncertek - DCŽM Vesmír	16:00	Kostel sv. Máří Magdalény
5. - 7. leden	Mistrovství ČR v jízdě na skibobech		Skicentrum
sobota 13. leden	Obecní ples	19:30	Chata Panorama
čtvrtek 18. leden	Divadelní představení "Kdopak to zvoní"	19:00	Hasičská zbrojnice
středa 24. leden	M. Disman: Prvovýstup na Tengri Ragi Tau	19:00	Muzeum
23. - 27. leden	Šediváčkův long		
čtvrtek 25. leden	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
26. - 28. leden	Světový pohár v jízdě na skibobech		Skicentrum
středa 31. leden	V. Homolka: Wendelin Schmoranz - betlé mář z hor	19:00	Muzeum
čtvrtek 1. únor	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
3. - 4. únor	Orlický maraton		
středa 7. únor	B. Štásková: Kanada	19:00	Muzeum
čtvrtek 8. únor	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
sobota 10. únor	Freeski Tour 2024		Sjezdovka Marta II.
středa 14. únor	P. Šklíba: Austrálie - život na farmách	19:00	Muzeum
čtvrtek 15. únor	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
středa 21. únor	M. Moravcová, B. Dragoun: Dánsko - země poklidu	19:00	Muzeum
čtvrtek 22. únor	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
středa 28. únor	B. Dragoun: Život na hradě na příkladu Potštějna	19:00	Muzeum
čtvrtek 29. únor	Divadelní představení "Na zvláštní adrese"	19:30	Hasičská zbrojnice
středa 6. březen	V. Socha: 200 let dinosaurů	19:00	Muzeum
středa 13. březen	J. Hlaváček: Výroba a rozvod elektřiny	19:00	Muzeum
středa 20. březen	K. Disman: Po stopách Amundsena	19:00	Muzeum
sobota 23. březen	Rampušák		Sjezdovka Marta II.

Těšíme se na Vás

Vážení spoluobčané,

před pár dny jsme společně rozsvítili vánoční strom. Doufám, že Vám pohled na něj bude dělat radost a přispěje k vánoční atmosféře. Přeji nám všem hodně sil a odhodlání, zkusit alespoň na chvíli přibrzdit uspěchaný život, potkat se s našimi blízkými a všemi, které máme rádi. Přeji Vám co nejklidnější adventní dny a krásné prožití vánočních svátků. Doufejme, že jsou před námi bílé Vánoce a všichni si užijeme spoustu sněhu. Do nového roku 2024 Vám přeji pevné zdraví a hodně štěstí v tom nejširším slova smyslu.

Dovolte mi na tomto místě ještě poděkovat všem, kteří pomohli nejen s organizační akce rozsvěcení vánočního stromu, ale i všem ostatním. Kulturních a společenských událostí se v Deštném koná opravdu velké množství a je úžasné, kolik dobrovolníků pomáhá a podílí se na jejich organizaci. Všem moc děkujeme. Vážíme si toho a víme, že to není samozřejmost.

A teď si už všichni zapalte svíčku, nalijte svařák do hrnečku, naservírujte cukroví a podívejte se na nějakou pěknou pohádku. Nebo nazujte lyže a vyrazte na svah či do stopy. Užijte si zimu v našich krásných horách.

Simona Vlková, starostka

Obsah

<u>Z obecního úřadu</u>	3	<u>Z kultury</u>	44
PROVOZNÍ DOBA O VÁNOCÍCH	3	ZÁJEZD DO PRAHY	44
SBĚRNÝ DVŮR	3	V MUZEU TO OPĚT ŽILO!	45
PROVOZNÍ DOBA POBOČKY		V KNIHOVNĚ MÁME NOVÉ	
ČESKÉ POŠTY	3	KNÍŽKY, A SKUTEČNĚ NOVÉ!	46
INFORMACE O ODSTÁVKÁCH		NOVÝ PŘÍRŮSTEK	
ELEKTRINY	3	V MUZEJNÍ KNIHOVNĚ	46
<u>Co nového v obci</u>	4	KRMÍTKOVÁNÍ	47
DEŠTNÍK V BARVÁCH	4	MÁME U NÁS HODNĚ LIDI	47
Z ODPADOVÉHO		ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO	
HOSPODÁŘSTVÍ	4	STROMU	48
NOVÝ TRAKTŮREK KIOTI		VÁNOČNÍ KONCERT	49
NÁM BUDE POMÁHAT		VÝROBA OZDOB	
NEJEN SE ZIMNÍ ÚDRŽBOU	4	NA STROMEČEK	50
MONITORING DĚTSKÉHO		BETLÉM V SEDLOŇOVĚ	50
HŘIŠTĚ	5	ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST	
NOVÉ PASPORTY	5	DEŠTNĚ V ORLICKÝCH HORÁCH ...	50
MOŽNÁ JSTE SI VŠIMLI	5	INZERÁT	51
V NOVÉM ROCE NABERTE		TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA	52
TEN SPRÁVNÝ SMĚR!	5	<u>Odevšad</u>	53
POPLATKOVÉ VYHLÁŠKY	5	SPOLEČENSKÁ KRONIKA.....	53
ZALOŽENÍ VÝBORU PRO ROZVOJ,		SOUTĚŽ O CENY	53
ARCHITEKTURU		NOVÁ SOUTĚŽ	53
A URBANISMUS OBCE	7	ZÁKON ČASU	54
KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ	8	ZAJÍMAVÉ SETKÁNÍ	55
KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ		CITÁTY	55
- VEŘEJNÁ DEBATA OBČANŮ	9	PRANOSTIKY	56
PARKOVIŠTĚ ŠERLICH		ZIMNÍ PŘIKRMOVÁNÍ PTÁKŮ	56
- INFORMACE Z OBCE	19	HLÁŠKY	58
NA SILNICI Z DEŠTNÉHO		TROCHA HUMORU	58
NA ŠERLICH ZAČNE REKONSTRUKCE,		<u>Ze zdravotnictví</u>	59
BUDE UZAVŘENÁ	24	ZUBNÍ POHOTOVOST	
JÍZDNÍ ŘÁD NA ŠERLICH.....	27	- ROZPIS SLUŽEB	59
<u>Z historie</u>	28	VÝJEZDY	60
VÝTAH Z JEDLOVSKÉ KRONIKY	28	<u>Ze sportu</u>	62
OBĚTI 2. SVĚTOVÉ VÁLKY	32	CO JE NOVÉHO A CO STARÉHO	
KU PROLUCE NÁCHODSKÉ III.	33	U KONÍČKŮ?	62
V PROUDU ČASU SE VŠE		NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SPORTOVEC	
PROMĚŇUJE	35	ROKU 2023	63
NÁRODNÍ DŮM		ODDÍL ALPSKÉHO LYŽOVÁNÍ	
- POHNUTÁ HISTORIE	37	TJ SOKOL DEŠTNĚ V O.H.	64
<u>Ze školy</u>	39	ŠEDIVÁČKŮV LONG	
U NÁS KAPIČEK A SLUNÍČEK	39	23. – 27. 1. 2024	67
PERLIČKY ZE ŠKOLY	39	ORLICKÝ MARATON 3.- 4. 2. 2024 ...	67
FLORBAL	40		
JAK SE U NÁS NATÁČELO... ..	41		

Z obecního úřadu

PROVOZNÍ DOBA O VÁNOCÍCH

Obecní úřad

27. 12. 2023 8 - 12 a 13 - 17 h.

SBĚRNÝ DVŮR

23. 12. 2023 9 - 10 h

27. 12. 2023 15 - 17 h

30. 12. 2023 9 - 10 h

PROVOZNÍ DOBA POBOČKY ČESKÉ POŠTY

■ Období 1. 11. 2023:

PO	08:00 – 11:00
ÚT	12:30 – 15:30
ST	08:00 – 11:00
ČT	12:30 – 15:30
PÁ	12:30 – 15:30

INFORMACE O Odstávkách elektřiny

■ O odstávkách elektřiny se můžete dozvědět i na webových stránkách obce (<https://www.obec-destne.cz/>), kde je umístěn banner s automatickým zobrazováním informací o plánovaných odstávkách.

Návštěvník webových stránek tak ihned zjistí, zda v nejbližších 15 dnech v obci dojde k plánované odstávce. Při pokliku na okno (banner) společnosti ČEZ bude přesměrován na webové stránky provozovatele elektrické sítě. Zde se pak zobrazí detailní výčet odběrných míst i s orientačním mapovým podkladem. Pokud by z mimořádných důvodů došlo ke zrušení plánované odstávky, i tato informace bude formou banneru neprodleně zveřejněna.

Co nového v obci

DEŠTNÍK V BARVÁCH

■ Bezpochyby jste si povšimli příjemných změn, redesignu našeho periodika. Nové zpracování posunulo zpravodaj zas o kousek dopředu. Grafická úprava, investice do celobarevného tisku a kvalitnějšího papíru Deštníku jen prospěly.

Z ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

■ V obci přibýly kontejnery na kov a papír. Najdete je na stávajících kontejnerových hnízdech na Plasnicích (u Fabiánů), na Jedlové (u RKR), v Zákoutí (u Orlice), v centru obce (u Vojtěchů).

NOVÝ TRAKTŮREK KIOTI NÁM BUDE POMÁHAT NEJEN SE ZIMNÍ ÚDRŽBOU

MONITORING DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ

- Z důvodu bezpečnosti a ochrany majetku byly na dětském hřišti instalovány kamery.

NOVÉ PASPORTY

■ Zastupitelstvo obce Deštné v Orlických horách schválilo nové pasporty. A sice pasport místních a účelových komunikací a pasport dopravního značení. Oba zpracovala společnost GeoFaN s. r. o., zástupce pro mapový server GOBec. Najdete je na webu obce.

MOŽNÁ JSTE SI VŠIMLI

■ Na lávce přes Bělou, mezi Jízdárnou a prodejnou COOP, je nové zábradlí. Zábradlí, stejně jako stojan na mapu u Horské služby a police na knihy do autobusové zastávky u školy, vyrobilo zdejší Truhlářství Verner.

V NOVÉM ROCE NABERTE TEN SPRÁVNÝ SMĚR!

■ Vodítkem vám můžou být nové rozcestníky, které zhotovila místní firma RKR, spol. s r. o.

POPLATKOVÉ VYHLÁŠKY

■ Z důvodu procesní novely zákona o místních poplatcích jsme museli vydat nové poplatkové vyhlášky. Jejich účinnost je od 1. 1. 2024.

Pro vás poplatníky se prakticky nic nemění. Sazby, splatnost, osvobození a úlevy zůstaly stejné.

POPLATEK ZE PSŮ

Sazba poplatku

Sazba poplatku za kalendářní rok činí:

Za jednoho psa..... 100 Kč,

za druhého a každého dalšího psa téhož držitele..... 200 Kč.

V případě trvání poplatkové povinnosti po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.

Splatnost poplatku

Poplatek je splatný nejpozději do 31. března příslušného kalendářního roku.

POPLATEK Z POBYTU

Sazba poplatku

Sazba poplatku činí 30 Kč za každý započatý den pobytu, s výjimkou dne počátku pobytu.

Splatnost poplatku

Plátce odvede vybrané poplatky správci poplatku nejpozději do 30. 6. a 31. 12. příslušného kalendářního roku za předchozí pololetí.

POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Poplatník

Poplatníkem poplatku je

- a) fyzická osoba přihlášená v obci
- b) nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce.

Sazba poplatku

Sazba poplatku za kalendářní rok činí 850 Kč.

Splatnost poplatku

Poplatek je splatný nejpozději do 31. března příslušného kalendářního roku.

Osvobození a úlevy

Od poplatku se osvobozuje osoba, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci a která:

- se v průběhu příslušného kalendářního roku zdržuje nepřetržitě více jak 6 měsíců v zahraničí, a to po dobu tohoto pobytu,
- v příslušném kalendářním roce dovrší nejvýše tří let věku,
- má místo pobytu v sídle ohlašovny,
- je osobou nevidomou, osobou, která je považována za závislou na pomoci jiných fyzických osob podle zákona upravujícího sociální služby, nebo osobou, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P,
- je přihlášená v čp. 433 Deštné v Orlických horách (Dům s pečovatelskou službou).

Úleva se poskytuje osobě, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci a která:

- v příslušném kalendářním roce dosáhne věku 70 a více let, ve výši 250 Kč z celkové sazby poplatku,
- v příslušném kalendářním roce dosáhne věku nejvýše 15 let, pokud není osobou uvedenou v odst. 2 písm. b) tohoto článku vyhlášky, ve výši 250 Kč z celkové sazby poplatku,
- studuje v denní či prezenční formě studia a v průběhu studia je ubytována mimo území obce, ve výši 450 Kč z celkové sazby poplatku.

Jelikož i my stále řešíme objem odpadu, finance, slyšíme připomínky a zodpovídáme mnohé dotazy, k problematické oblasti jsem vyhledala judikaturu, vyjádření MV ČR.

Různá výše poplatku pro „místní“ a pro „rekreanty“?

Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je paušálního charakteru, přičemž zákon zavádí dvě rovnocenné kategorie poplatníků, tj. osoby přihlášené v obci („místní“) a vlastníky nemovitých věcí zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná osoba („rekreanti“).

Jedná se o „paušální“ poplatek, který nezohledňuje reálnou produkci odpadu.

Zvýhodněním „místních“ by obec nepřipustně modifikovala základní parametry poplatku. *Problematika je řešena v aktuálním nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 25/22 ze dne 11. 4. 2023.* Z tohoto nálezu je patrné, že sazba místního poplatku musí být pro občany a chalupáře stejná. **LZ**

ZALOŽENÍ VÝBORU PRO ROZVOJ, ARCHITEKTURU A URBANISMUS OBCE:

■ Je tomu víc než sedm měsíců, kdy jsem zastupitelům obce posílal návrh na zřízení „stavebního“ výboru. Byl tehdy začátek května, s přítelkyní jsme se vrátili z Národního parku Tierra del Fuego do města Ushuaia na ostrově Ohňová země a všude ležel čerstvý sníh, právě začala zima. Tři měsíce předtím jsem se dozvěděl, že jsem se stal zastupitelem a čtyři měsíce potom jsem byl zvolen místostarostou.

Důvody pro původní návrh byly a jsou stále zřejmé: překotná výstavba, nedostatečný veřejný prostor, vznik odloučených lokalit a „mrtvých“ zón, ve kterých je živo jen o víkendy nebo o svátcích a v některých případech i nedostatečná ochrana přírody a krajiny. Pokud člověk vyrůstá u nás, přivykne si tomu, že nic v jeho okolí není původní, všechno bylo někdy vysázeno, všechno bylo představováno, to co platí dnes, nemusí platit zítra. Čas strávený v zahraničí mi otevřel oči v tom, že některé věci jsou v přirozeném stavu neměnné. Prales zůstává pralesem. Moře zůstává mořem. Jak to souvisí s naší obcí? Deštné leží v chráněné krajinné oblasti a část jeho výstavby je památkově chráněná, zároveň ale je živou obcí, která musí sloužit svým občanům. A ti musí na oplátku chránit ji.

Jak se o takto důležitých věcech rozhoduje?

O výstavbě (tedy o často významných zásazích do urbanismu obce a okolní krajiny) rozhoduje zastupitelstvo, které k tomu využívá územní plán. V předchozím funkčním období byla zřízena odborná pozice obecního architekta. Jak nový územní plán tak náš obecní architekt velmi přispívají k tomu, aby schvalované změny byly vhodně začleněné do stávající výstavby a aby příliš nerušily veřejný prostor a zároveň přispívaly k jeho zlepšování. Přesto tvář obce a okolní krajiny není měněna pouze architekturou. Pro její ochranu je třeba brát v potaz širší hledisko – ochranu přírody, společenské potřeby a historickou zkušenost opřenou o znalost místních. K obsáhnutí tohoto širšího hlediska bylo třeba vytvořit nový prostor, který by poskytoval dostatek času k projednání a který by spojoval takové lidi, kteří zastupují co možná nejvíc z potřebných úhlů pohledu.

Když jsme se o prázdninách k tématu vrátili a shodli se, že výbor bude založen, bylo potřeba poučit se někde v okolí, kde už podobné výbory působí. Vybrali jsme si krkonošské obce Malá Úpa a Pec pod Sněžkou, kde přes 10 let funguje Stavební respektive Regulační komise. S menšími úpravami jsme použili jejich pravidla fungování (tzv. statut) a pustili se do výběru členů. Bylo důležité, aby větší část výboru tvořili zastupitelé. Bez podpory zastupitelstva je jakýkoli výbor bezcenný.

Zároveň jsme hledali odbornost a lidský přístup. Po zvážení různých jmen jsme se shodli na 5 z nich s tím, že fungování výboru bude úzce spolupracovat s obecním architektem, který kvůli zachování nezávislosti není hlasujícím členem, ale poskytuje pro výbor i zastupitelstvo další poradní hlas.

Věřím, že se výběr podařil a že Bohumír Dragoun, Jakub Dvořák, Tomáš Nebeský, Richard Příkryl a Petr Remeš společně s obecním architektem Radkem Novotným budou dostatečně odborně a zároveň citlivě reprezentovat všechna výše zmíněná hlediska a zastupovat potřeby všech v obci žijících lidí.

Na závěr poslední věta z původní výzvy: „Zachování bohatství regionu je zásadním předpokladem pro kvalitní život. A stejně tak pro udržitelné podnikání. Naopak klesající úroveň sídel, prostředí i služeb vede nejenom k odlivu obyvatel, ale zároveň i k odlivu klientů a tedy i úpadku podnikání v turistickém ruchu.“

Jakub Dvořák

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ

■ Komunitní plánování vzniklo z iniciativy a za finanční podpory spolku Villa Nova a nového vedení obce. Uskutečnilo se ve dnech 3. a 4. listopadu v prostorách ZŠ a MŠ Deštné v Orlických horách. Diskusi řídily Hana Kulichová a Eliška Hájková ze Střediska ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s., na řízení diskusí v malých skupinách se podíleli Bohumír Dragoun, Anna Součková, Veronika Špatenková.

Součástí komunitního plánování byl také dotazník týkající se života v obci. Dotazník byl v papírové a on-line verzi distribuován obyvatelům cca 14 dní před konáním vlastního setkání. Dotazník vyplnilo překvapivých 115 občanů. To nikdo z organizátorů nečekal.

Setkání zahájil úvodním slovem pan Bohumír Dragoun. Starostka Simona Vlková představila základní informace a fakta o obci Deštné v Orlických horách. Závěrečným slovem se s občany rozloučil místostarosta Jakub Dvořák.

Komunitní plánování neboli veřejná debata občanů k rozvoji obce Deštné v Orlických horách měla několik zásadních úkolů a to nejen samotné setkání občanů, vyslechnutí jejich názorů a přání, ale i zapojení obyvatel do věcí veřejných. K tomu přispěla účast většiny členů z vedení obce. Přátelskou atmosféru pomohlo navodit výborné občerstvení, velkoformátové fotografie obce, mapy, ale mnozí i poprvé viděli prapor obce. Po oba dny probíhala veřejná diskuse kultivovaně a věcně. Bylo znát, která témata jsou pro místní palčivým tématem, ale člověk se nestačil divit kolik nápadů a řešení může skupina lidí během krátké chvíle vymyslet. Celé dvoudenní setkání se neslo v přátelském duchu. Mnoho lidí bylo mile překvapeno atmosférou, organizací, formátem setkání i nápady, kterých padlo víc než dost.

Jako organizátoři jsme s výsledkem opravdu spokojeni. Setkání ukázalo co lidé (ti aktivní) vlastně chtějí. Někdy to jsou maličkosti, jindy velká až nesplnitelná přání.

Důležité je, že části obyvatel není dění v obci lhostejné.

Barbora Štásková

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ – VEŘEJNÁ DEBATA OBČANŮ K ROZVOJI OBCE DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH, KTERÁ SE KONALA V PÁTEK A V SOBOTU 3. A 4. LISTOPADU 2023 V PROSTORÁCH ŽŠ A MŠ DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH

■ Z iniciativy spolku Villa Nova a nového vedení obce pořádala tuto akci pracovní skupina ve složení: Barbora Štástková, Jakub Dvořák a Bohumír Dragoun. Diskusi řídily Hana Kulichová a Eliška Hájková ze Střediska ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.; na řízení diskusí v malých skupinách se podíleli Bohumír Dragoun, Anna Součková a Veronika Špatenková. Fakta a údaje o obci představila přítomným starostka Simona Vlková. Zahajovací slovo přednesl ředitel Muzea zimních sportů, turistiky a řemesel Bohumír Dragoun a závěrečné slovo přednesl místostarosta Jakub Dvořák. Součástí komunitního plánování byl také dotazník týkající se života obce Deštné v Orlických horách. Dotazník byl v papírové a on-line verzi distribuován obyvatelům 14 dní před konáním vlastního setkání. Celkem bylo shromážděno 115 dotazníků.

Hlavní výstupy ankety z dotazníkového šetření ke komunitnímu plánování

Dotazník vyplnili z 82% rezidenti obce, poměr odpovídajících mužů a žen byl téměř stejný. Co se týká ekonomické aktivity, nejvíce vyplněných dotazníků se sešlo od lidí zaměstnaných, následovala skupina podnikatelů, nicméně odpovídali i studenti, rodiče na mateřské a důchodci. Máme tu tedy poměrně solidní vzorek z celkového obyvatelstva. Nutno ovšem dodat, že takovýto dotazník vždy vyplňují občané, kteří mají o téma zájem a jsou ochotní mu věnovat nějaký čas. Proto je pravděpodobné, že určitá skupina lidí, která se o dění v obci příliš nezajímá, zde není zastoupena.

Lidé v Deštném oceňují především přírodu a její krásy a s tím spojené možnosti trávení volného času letními a zimními aktivitami. Zajímavější jsou oblasti problematické – zde je často uváděno nakládání s odpady, chátrající budovy v obci, výstavba apartmánových domů, problémy s parkováním především v zimě, nedostatečné služby pro občany, údržba komunikací a kvalita zdejší základní školy. Většina odpovídajících dokázala vyjmenovat několik věcí, které se v obci za posledních 5 let zlepšily (velmi je vyzdvihováno dětské hřiště, také stav silnic a akce v obci pořádané). Naopak za věci, které se spíše zhoršily, je často zmiňované především parkování, výstavba apartmánu a vztahy v obci.

I přesto, že obyvatelé mají výhrady k fungování obce, u otázky na 3 slova, která by život v obci definovala, zaznívají převážně výrazy s pozitivním nebo neutrálním zabarvením jako klidný, příroda, pohodový, turisté, hory, sport. V budoucnu by lidé rádi viděli investice do vybudování kulturního/komunitního centra, koupaliště, nebo opravy komunikací či zajištění bydlení pro mladé rodiny. Při analýze odpovědí jednotlivých skupin (např. podnikatelé vs. zaměstnanci, pracující vs. nepracující, vyšší vs. nižší vzdělání) nebyly prokázány žádné výrazné rozdíly.

Kompletní zpráva „Výsledky ankety z dotazníkového šetření“ je k dispozici na webu obce. Výstupy z veřejné diskuse budou sloužit zejména jako podklad pro práci nového vedení obce, které chce směřování obce vyladit s tím, co chtějí její obyvatelé a které má zájem zjistit potřeby a přání občanů a propojit je s tím, na čem právě pracuje. Podklady z veřejné diskuse budou sloužit vedení obce pro aktualizaci a zkvalitnění strategického plánu, avšak mohou být použity například i spolky a občanskými sdruženími, které by si přály zjistit, co obyvatelé obce potřebují a co si přejí. V pátek se diskuse zúčastnilo 35 osob, v sobotu 25 osob.

Průběh a výsledky jednání veřejné debaty v pátek 3. 11. 2023

1. Deštné dnes

Jaké je Deštné dnes? Co vidíte, když jdete po ulici, hovoříte s lidmi? Co se vám vybaví?

- Domov
- Příjemný dojem

- Podle počasí
- Barevný podzim
- Příroda
- Zemědělství (koně, krávy)
- Historie (kostel, Národní dům...)
- Lyže
- Turisti
- Provoz (auta)
- Mimosezónní klídek
- Sezónní ruch
- Výstavba k turistickému ruchu, ne k bydlení
- Parkování aut
- Odpadky
- Prázdnost když vyjdu na ulici, v kostele i na zastupitelstvu
- Nedostatek veřejného prostoru k setkávání

2. Deštné v roce 2033

Představte si, že vše je tak, jak má být. Peněz je dost, dobrých nápadů také. Nasadte si růžové brýle a popište, jaké to je v Deštném v roce 2033.

- Pořádný obchod
- Bydlení pro mladé
- Lékařská péče
- Škola plná dětí
- Společenské centrum
- Osvětlení běžkařských tratí
- Bazén
- Zdravé stravování ve školní jídelně
- Cenově dostupné restaurace
- Důstojné zázemí lyžařského areálu
- Méně zchátralých budov
- V zimě vyřešené parkoviště
- Lepší silnice v obci
- Nesolit
- Nezničená příroda
- Výsadba zeleně, parčíky
- Opravené cesty po lesácích
- Udržitelnost v obci
- V zimě stabilně více sněhu
- Úcta k historii
- Lepší informovanost o hodnotě přírody
- Rozšíření vodních ploch
- Mladí lidé

- Mezigenerační komunitní ruch
- Lepší komunikace v obci
- Respekt mezi lidmi
- Pořádek v přírodě, samosprávě i v obci
- Aktivní spolky
- Dobré sousedské vztahy

3. Diskuse v malých skupinách

Účastníkům byla představena klíčová témata, o kterých následně diskutovali v malých pracovních skupinách.

1. Vedení obce, účast na věcech veřejných, vztahy v obci, informovanost, Deštné jako součást okolního světa, územní plánování

Silné stránky:

Lidé dokáží být soudržní
Zastupitelé mají znalosti z různých oborů
Rozvoj oblasti v rámci cestovního ruchu
Nová energie nového vedení obce

Slabé stránky:

Obec už nemá vlastní stavební pozemky
Malá účast občanů na veřejných zasedáních zastupitelstva
Uzavřenost spolků, nepřibírají nové členy, nejsou otevření veřejnost

Ohrožení – problémy:

Pokles počtu žáků ve škole
Úbytek mladých
Výstavba apartmánů a ubytovacích zařízení
Aby z obce nebyl Disneyland
Nesoudržnost obyvatel
Ztráta důvěry vedení obce (když něco nedotáhnou)

Příležitosti - budoucnost:

Stavební uzávěra
Příchod mladých, společenské akce
Rekonstrukce obecních bytů
Častější informování občanů, co se děje a jak to obec řeší
Využití komunitního plánování

2. Kultura, sport, volný čas, kulturní dědictví, památky, veřejný prostor, tradice

Silné stránky:

Dětské hřiště v centru obce

Muzeum v centru obce, spolky

Kostely, tradiční akce, příroda

Běžecké, turistické, lyžařské tratě

Slabé stránky:

Chybí kulturní prostor/sál

Nevyhovující WC ve středu obce

Parkování, chybí bydlení

Neutěšené zázemí Skiareálu

Chybí cyklostezky, lavičky

Nedostatečný dozor policie, pokuty

Ohrožení - problémy:

Čtyřkolky jezdí mimo vyznačené trasy

Národní dům – co bude pak?

Stavostrojský areál – co s ním?

Výstavba bytových/apartmánových domů

Příležitosti – budoucnost:

Vlastní mobilní pódium

Nový povrch školního hřiště, hřiště dostupné všem

Vodní plocha pro rekreaci a přírodu

Bydlení pro rodiny s dětmi

3. Vzdělání, sociální služby, zdravotnictví, bydlení, vybavení a infrastruktura v obci

Silné stránky:

Škola, obchody, pošta

Klidný život,

Sportovní zázemí

Silné kořeny a tradice

Dopravní dostupnost

Podnikání v turismu

Slabé stránky:

Mrtvé centrum, Odliv mladých lidí

Chybí místo setkávání, uzavírání komunity

Škola není lákavá pro děti/rodiče/kantory

Vytápění obecních budov, především školy
Turistický ruch – čtyřkolky, skútry
Stav místních komunikací

Ohrožení – problémy:

Nadměrný turismus
Výstavba apartmánů, vznik mrtvých zón
Odcizení a izolace místních občanů
Obava, že přestane fungovat škola
Omezení veřejné dopravy
Drahé energie

Příležitosti – budoucnost:

Udržitelný turismus
Nastavit regulativy územního plánu
Plán rozvoje obce
Vyznačení tras pro pěší, lyžaře
Motivace a využití schopných lidí
Ekologie a odpadové hospodářství

4. Ekonomická základna v obci, podnikání, odkud vzít peníze pro obec

Silné stránky:

Příjem poplatků z cestovního ruchu, poplatek z pobytu + daň z příjmu, z nemovitosti aj.
Podnikání vázané na cestovní ruch
Nezadlužená obec
Dary od podnikatelů (skipasy pro žáky)

Slabé stránky:

Provozní náklady školy, malá počet žáků
Cestovní ruch - odpady od turistů

Ohrožení – problémy:

Klimatická změna
Zdražování služeb = méně turistů = méně utrátí, nebydlí a jen dojíždějí
Vysoké ceny nemovitostí
Konkurence turistických lokalit
Koncentrace ekonom. moci – skiareál
Uzavření nebo přesun skiareálu, a tedy i turistických aktivit mimo obec

Příležitosti – budoucnost:

Zvýšit počet dětí v ZŠ (propagace, motivace, prostory)
Odpadové hospodaření

Přiměřené zpoplatnění parkování
 Motivovat lidi k trvalému bydlení
 Snížit energ. náročnost ZŠ

5. Příroda, krajina kolem nás, přírodní zdroje, životní prostředí

Silné stránky:

Přírody v dobrém stavu
 Velké zalesnění
 CHKO

Příležitosti – budoucnost:

WC na parkovišti na Šerlichu
 Odpadkové koše na parkovištích
 Informační cedule o problematice odpadů v přírodě
 Osvěta turistů o chování v přírodě a na horách

Ohrožení – problémy:

Příliš mnoho turistů
 Zvýšená návštěvnost turistických cílů
 Vylepšení bufetu na Velké Deštné (zřízení vodního zdroje, větší zátěž pro krajinu)

Slabé stránky:

CHKO - omezení

Rozhledna otevřena po celý rok

Nezodpovědné chování vůči přírodě

Nedostatečná otevírací doba sběrného dvora

Diskuse v malých skupinách:

Témata k řešení do jednotlivých skupin byla vybrána na základě „klíčových témat“, která vyplynula na základě bodování v jednotlivých skupinách předchozí den. Diskutovaly o cílech, kterých by bylo třeba v jednotlivých oblastech dosáhnout a o konkrétních krocích, které by vedly k dosažení cílů.

I. Škola – Jak snížit provozní náklady školy a zvýšit počet žáků

1) Jak snížit provozní náklady

1a) změnit způsob vytápění, kdo: zřizovatel, jak: využít dotační titul

1b) úspory energie: zateplení, oprava akumulacek

2) Jak zvýšit počet žáků

2a) spolupráce zastupitelstva a školy – vzájemná podpora = partneři: naplánovat společné schůzky vedení obce a vedení školy, udělat si harmonogram schůzek dopředu

2b) oslovení MŠ a ZŠ v okolí s letáčkem (nabídkou), co ZŠ Deštné nabízí (např. skipas, sportovní zaměření, individuální přístup k žákům tím, že jsou v méně početných třídách), kdo: vedení školy a celý pedagogický sbor, dále propagace přes sociální síť, zlepšit PR školy – námět: najmout si odborníka na PR

2c) bydlení pro mladé rodiny

II. Mladí - Jak udržet a motivovat mladé lidi žít v Deštném

1) Bydlení

1a) péče o obecní byty:

- průběžná údržba, důslednost udržování bytů v původním stavu

- při odchodu nájemníků zajistit stejný stav jako při jejich příchodu (zálohy)

- rekonstrukce stávajících bytů, zajistit dostatečně velké byty pro rodiny s dětmi

1b) jako podmínku event. výstavby apartmánových domů požadovat, aby část bytů byla obecních

1c) stavební uzávěra: změna územního plánu, úprava zastavěnosti obce

1d) výhody pro místní: slevy na odpady, slevy na služby (vyjednat s podnikateli – doplatila by obec)

2) Kvalitní vzdělání

3) Volnočasové aktivity

3a) zpřístupnění hřiště za školou, vybudování sportovního komplexu za současným fotbalovým hřištěm

3c) spolky: více vystupovat na veřejnosti, zájem o nové lidi, reklama, motivace a finanční podpora od obce

III. Místo k setkávání – jak vytvořit místo k setkávání venku i uvnitř

- 1) Místo pod širým nebem
 - 1a) hřiště a muzeum – otevřít zahradu muzea veřejnosti – pergola, ohniště
 - 1b) „lesní lázně“ pod Veselým kopcem (privátní projekt)
 - 1c) kostel – duchovní místo, veřejný prostor před kostelem a školou – pítka, lavičky
- 2) Komunitní centrum
 - 2a) rekonstrukce chaty Sněžka
 - 2b) nová budova místo Sněžky nebo za Národním domem:

IV. Osvěta turistů - jak usměrňovat chování turistů a co jim nabídnout

- 1) Informační tabule, mapy, brožury „Jak se chovat na horách“
- 2) Zákaz vjezdu do I. zóny parku mimo dopravní obsluhy
- 3) Zákaz vjezdu ke kostelu Svatého Matouše od lanového parku
- 4) Uzavření rozhledny na zimu
- 5) Sociální sítě, kampaň
- 6) Web skiareálu, obce i infocentra (desatero „Jak se chovat na horách“)
- 7) Sáňkovací plocha a trasa pro pěší
 - 7a) sáňkovací plocha na louce u kostela sv. Matouše - domluvit se s majitelem
 - 7b) zimní údržba tras pro pěší - domluvat se s někým, kdo má skútr
 - 7c) na mapy dodat zakreslení zimních pěších tras a sáňkovací plochy
- 8) Sezónní omezení košů v bufetu pod rozhlednou na Velké Deštné

V. Doprava - jak efektivně vyřešit (nadměrný) počet aut v sezóně

Definování cíle:

- Jak zvládat výkyvy v dopravě (počet parkujících aut i průjezdnost obcí) v sezóně a mimo ni?
- Co chceme - navýšení parkovacích míst nebo usměrnění počtu parkujících?
- Všichni nepotřebují dojet pod sjezdovku - různá místa - různý režim?
- Jak rozložit nápor aut v týdnu a o víkend? Bezpečnost dopravy.

1) Kolik aut je tu v zimní sezóně

- 1a) známe data návštěvnosti, víme v které dny je problém
- 1b) může se jednat o 20 dní, 400 aut, z toho 155 na parkovišti
- 1c) udělat studii a na jejím základě koncepci
- 2) Vyčlenit si, kolik na řešení máme peněz
- 3) Stanovit si limit na počet míst k parkování v obci a na parkovištích
- 4) Vymezíme místa, kde se opravdu nesmí parkovat
 - 4a) vedeme debatu, kam dáme auta, kdyby nebylo možné parkovat u silnice
 - 4b) umístíme cedule, kde se parkovat může a kde ne
 - 4c) zpřístupníme informace, kam peníze z parkoviště jdou
- 5) Pomůžeme ubytovaným lidem, aby z penzionu nemuseli/nechtěli jet autem ke sjezdovce

- 5a) služby k využití - skibus, úschovna lyží v areálu
- 5b) zpoplatnění parkoviště u sjezdovky, u penzionu se neplatí
- 6) Zpoplatnění parkování v obci
- 6a) vybrat místa, kde se platí
- 6b) zajistit "komfort" pro parkující
- 6c) řešit rozdílné ceny na různých parkovištích i dle hodnoty lokalit
- 6d) cena parkovného by měla být taková, aby si parkoviště vydělala na údržbu
- 6e) parkování zdarma spojit se skipasem a "běžkokartou" nebo zaplatit
- 7) Inspirujeme se u jiných obcí - zelené plochy, které slouží jako parkoviště např. jen v zimě
- 8) Autobus mezi lokalitami v obci
- 9) Zřídít záchytné parkoviště před obcí a propojit s infosystémem a skibusem
- 10) Využít plochy vymezené územním plánem a postavit parkoviště

Společně:

Moderátoři skupin prezentovali na společném plénu všem účastníkům navržené plány a projekty a vystavili postery se zapsanými výstupy ze skupin. Každý zúčastněný občan pak měl možnost označit u jakéhokoli tématu ty projekty/kroky, které považuje za nejdůležitější.

Z tohoto výběru vzešly priority – návrhy kroků – podněty pro vedení obce a další subjekty v obci:

- Otevřít zahradu muzea veřejnosti (11 bodů)
- Spolupráce zastupitelstva a školy, vzájemná podpora = partneři (10 bodů)
- Stavební uzávěra – změna územního plánu, úprava zastavěnosti obce (7 bodů)
- Nová stavba kulturního zázemí (6 bodů)
- Využít plochy vymezené územním plánem a postavit parkoviště (6 bodů)
- Udělat studii a na základě toho koncepci (5 bodů)
- Péče o obecní byty (4 body)
- Informační tabule (4 body)
- Posudek, který stanoví cíle a následně povede k zadání pro stavbu kulturního zázemí (3 body)
- Bydlení pro mladé rodiny (2 body)
- Slevy na odpady pro místní obyvatele (2 body)
- Slevy na služby pro místní obyvatele (2 body)
- ZŠ a MŠ Deštné osloví v okolí žijící občany s letáčkem (nabídkou), co nabízí (2 body)
- Postavit pergolu v zahradě muzea (2 body)
- Sáňkovací plocha a určení trasy pro pěší v zimě (2 body)
- Zpřístupnění hřiště za školou (1 bod)
- Ohniště v zahradě muzea (1 bod)
- Lesní lázně pod Veselým kopcem (1 bod)
- Brožurky do ubytovacích zařízení (1 bod)

Uzavření rozhledny na zimu (1 bod)

Využití sociálních sítí k propagaci obce, školy a ostatních aktivit (1 bod)

Potkat se s odborníkem na cestovní ruch (1 bod)

Nastavit rozdílné ceny na různých parkovištích i dle hodnoty lokalit (1 bod)

Cena parkovného by měla být taková, aby si parkoviště vydělala na údržbu (1 bod)

**Hana Kulichová a Eliška Hájková,
Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.**

PARKOVIŠTĚ ŠERLICH – INFORMACE Z OBCE

■ Problém s parkováním v lokalitě Šerlich je dlouhodobý. Obecní parkoviště svojí kapacitou nestačí. Zvýšený zájem turistů o návštěvu hřebene Orlických hor, nové rozhledny na Velké Deštné nebo Masarykovy chaty způsobuje, při naplnění kapacity stávajícího parkoviště a nedovoleném parkování podél silnice II. třídy, velké dopravní komplikace. Tento stav se ještě více zhoršuje v zimním období, kdy se silnice stává neprůjezdnou i pro složky Integrovaného záchranného systému.

Obec v rámci změny ÚP č.2 schválila funkční plochy pro parkování v oblasti Šerlichu. Tyto plochy jsou na pozemcích obce Deštné a na pozemcích J.K.Krakovského, leží v chráněné krajinné oblasti Orlické hory ve vrcholových partiích Orlických hor a je zřejmé, že je potřeba k těmto pozemkům přistupovat opatrně z hlediska ochrany krajiny. Stávající parkoviště a sjezd na silnici II. třídy je ve vlastnictví obce.

Nové zastupitelstvo obce Deštné intenzivně pracuje na přípravě projektu rozšíření stávající parkovací plochy na 250 parkovacích míst. V rámci spolupráce s majitelem pozemků panem J.K. Krakowským připravuje společný projekt parkoviště Šerlich. V současné době se dopřeshnuje zadání projektu a probíhá výběr zpracovatele projektu. Dále probíhá jednání s dotčenými orgány státní správy, zástupci CHKO Orlické hory a Královéhradeckým krajem.

Parkoviště Šerlich bude placené parkoviště, které bude součástí parkovacího systému obce Deštné, který bude obsahovat i další parkovací plochy v Deštném. Součástí parkovacího systému by měly být i velké informační tabule, umožňující předávání zpráv řidičům o aktuálním stavu a kapacitě parkoviště Šerlich. Součástí parkoviště by měla být i drobná stavba integrující potřeby návštěvníků Šerlichu.

V současné době je příslib povolení v provizorním režimu parkoviště rozšíření stávající kapacity o 45 parkovacích míst na 125. Příprava konečné podoby projektu a jeho administrace v rámci stavebního řízení je bohužel v českých podmínkách dlouhá.

**Tomáš Nebeský
Foto: PR**

Ochranáři přejí parkovišti na Šerlichu

AOPK ČR - Správa CHKO Orlické hory

V posledních letech se mnohé dříve jen sporadicky navštěvované přírodníklenoty staly masově vyhledávanými turistickými cíli. Orlické hory bývaly dříve spíše klidným příhraničním územím, zajímavým zejména pro milovníky pěší turistiky, cyklisty nebo nadšence do vojenské historie. S vybudováním rozhleden na hřbetu Orlických hor, s rozvojem lyžařských středisek na české i polské straně včetně rozsáhlé sítě upravovaných běžeckých tratí ale počty turistů skokově vzrostly. Vhodné plochy pro parkování ve vrcholových partiích hor, kde je zájem turistů nejvyšší, však mají výrazně omezenou kapacitu. Obec Deštné a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR se snaží najít takové řešení, které návštěvu hor umožní, ale zároveň neohrozí zdejší jedinečnou přírodu.

Jedinou významnou parkovací plochou v centrální části hřbetu Orlických hor je nyní parkoviště v sedle na Šerlichu. Jeho kapacita je přibližně 80 osobních automobilů, na sousedící křižovatce k Masarykově chatě byl prostor pro dalších 30 až 40 vozidel, parkovat tu tedy mohlo až 120 aut. V posledních letech ale tato kapacita v nejexponovanějších částech zimní sezóny zdaleka nedostačovala a auta mnohdy stála i několik set metrů podél silnice. To značně omezovalo průjezdnost přes Orlický hřbet, kdy auta stojící na zamrzlé zúžené vozovce často bránila v cestě technice údržby silnic, vozidlům integrovaného záchranného systému nebo autobusům. Po dokončované rekonstrukci silnice Deštné-Šerlich může být situace ještě složitější, protože na odbočce k Masarykově chatě nebude zřejmě kvůli bezpečnosti provozu autobusové dopravy možné nadále parkovat.

Situaci se už mnoho let snaží vyřešit zejména obec Deštné v Orlických horách, na kterou tíha rostoucího turistického ruchu v oblasti padá nejvíc. Pomáhá kyvadlová

autobusová doprava, kterou obec ve spolupráci s Královéhradeckým krajem provozuje. V roce 2018 byla při změně územního plánu této obce ve spolupráci s dalšími institucemi (včetně státní ochrany přírody, AOPK ČR - Správa CHKO Orlické hory) a majiteli pozemků (kromě obce Deštné i Jan Kolowrat Krakowský) vymezena rozvojová plocha pro dopravní infrastrukturu. Ta zahrnuje stávající parkoviště a jeho okolí, kde je prostor až pro 250 vozidel. V chráněných krajinných oblastech je však plocha nově budovaných parkovišť zákonem omezena na 125 míst, pro budování rozsáhlejšího parkoviště je třeba posouzení vlivu takového záměru na životní prostředí (EIA). To se stane podkladem pro povolení řízení stavebního úřadu. Takový postup zajistí, aby vzniklá infrastruktura měla co nejmenší dopad na zdejší jedinečnou přírodu a zároveň maximálně vyhovovala potřebám veřejnosti.

Komplexní projekt parkoviště však ani po pěti letech od vymezení rozšířené parkovací plochy v územním plánu není připraven. Zároveň je zřejmé, že situaci je potřeba naléhavě řešit. Proto AOPK ČR, Správa CHKO Orlické hory vyvolala na podzim roku 2023 jednání s majiteli příslušných pozemků (obec Deštné v Orlických horách a správce kolowratského majetku). Státní ochrana přírody navrhl, aby se na kolowratském lesním pozemku, který byl letos na jaře vytěžen, vybudovalo prozatím dalších 45 parkovacích míst. To by doplnilo stávající osmdesátimístné parkoviště na pozemku obce Deštné a byla by tak dodržena maximální kapacita parkoviště 125 míst (které lze povolit podle jednodušších pravidel mimo proces EIA). Bohužel jednání zatím nebyla úspěšná a hrozí tak další zima, kdy doprava na Šerlichu bude opět kolabovat. V této souvislosti Správa CHKO Orlické hory žádá návštěvníky o maximální ohleduplnost a přednostní využívání kyvadlové autobusové dopravy, která bude letos provozována ve spolupráci Královéhradeckého kraje s obcemi Deštné v Orlických horách a Orlické Záhvoří.

Děkujeme.

RNDr. Václav PAVEL, Ph.D.

Foto: PR

Zdravý selský rozum kontra byrokracie, alibismus, ego a zákony, které nehledě na místní podmínky brzdí rozvoj všeho ...

Z tiskového prohlášení CHKO Orlické hory vyplývá, že obec Deštné zaspala dobu pěti let od roku 2018, kdy byl upraven územní plán a vymezena plocha pro parkoviště na Šerlichu.

A také, že CHKO dělá vše proto, aby se toto parkoviště realizovalo.

CHKO ovšem opomnělo, že se musely řešit majetkové poměry a další nezbytné věci.

Vzhledem k tomu, že státní instituce pracují velmi pomalu a celý systém je zbyrokratizovaný, je doba získání povolení na cokoliv neúměrně až uboze dlouhá.

Posouzení parkoviště na 250 vozidel ve smyslu vlivu na životní prostředí EIA mohlo být předběžně provedeno a připraveno daleko dříve než před zhotovením komplexního projektu tohoto parkoviště, protože každý kompetentní pracovník CHKO věděl, o jakou plochu jde.

Pan Kolowrat logicky a správně vykácel, uvolnil a vyčistil plochu plánovaného parkoviště na svém pozemku tak, jak bylo dohodnuto.

A ejhle co se stalo? CHKO povolilo panu Kolowratovi pouze zpevnit plochu pro 45 vozidel místo cca 100 vozidel s odvoláním na zákon s tím, že je třeba provést studii EIA (minimální doba 3 měsíce), realita nespíš 1 rok. Pan Kolowrat logicky odmítl, protože práce nadvakrát se naprosto zbytečně prodraží.

A závěr? CHKO podala údajně trestní oznámení na pana Kolowrata. Snad z důvodů očištění větší plochy. Pokud je tohle pravda, pak je jasné, kdo zdržuje výstavbu parkoviště na Šerlichu a proč bude letošní zimu méně parkovacích míst na Šerlichu než minulý rok.

! Chránit životní prostředí je důležité a nutné!

Ale je hloupé bez důvodu brzdit rozvoj oblasti, zvláště, když to životní prostředí v této první fázi výstavby nijak neohrožuje.

Chceme-li odradit lidi, otrávit je a přinutit, aby jezdili jinam, pak pokračujeme v této politice.

A místní lidé z Deštného přijdou postupně o příjem, který plyne z ubytování, stravování apod.

A pokud je zákon nedokonalý, pak to vy, kteří byste tomu měli rozumět, změňte a nebojte se!

Dodatek:

Dodatek pro konspirátory: Jsem řadový občan obce Deštné v Orlických horách, pana Kolowrata jsem nikdy neviděl. Vím jen, že se ukázkově stará o své lesy. Třídím odpadky, sbírám plasty, které je schopen jen idiot odhodit v přírodě a mám rád přírodu. Nenávídím aroganci moci v jakékoliv podobě.

Přeji všem hezké a šťastné Vánoce.

Arpád Lörincz

Parkoviště pro 250 aut Šerlich nezachrání

Dokonce ani kdyby kapacita zdejších parkovacích ploch narostla na tři sta míst, situaci to nevyřeší. Jednak mi výše uvedená čísla přijdou navržená „od stolu“, respektive nejsou podložena skutečnými daty (alespoň o tom nevím), druhým, a sice závažnějším důvodem je fenomén, kterému se říká dopravní indukce. Ale pěkně popořadě.

Kdy naposledy jste se byli podívat v sedle na Šerlichu? A máte odhad, kolik tam zrovna bylo zaparkovaných aut, jestli dvacet, 70, nebo dvě stě? Pokud žádný konkrétní tip nemáte, vůbec to nevádí – dost možná jste nad tím nikdy nepotřebovali přemýšlet a berete to tak, že je tam nahoře čas od času dost narváno. Tento přístup ovšem přestává stačit v momentě, kdy se plánuje vybudování nového parkoviště. Nevíme-li totiž, kde se nacházíme teď, jak je možné říct, že oněch 250 míst bude stačit? Nebude to málo? Anebo třeba až moc? Zkrátka chybí jakékoliv měřítko, což u takto významného projektu vnímám jako potenciální problém. Stanovení správné kapacity je zde zásadní, z mého pohledu je proto téměř nezbytné nechat si nejprve zpracovat dopravní průzkum (případně rovnou analýzu), kde místo emocí rozhodují tzv. tvrdá data, a až poté dělat zásadní rozhodnutí.

Kvantita, pootažmo množství aut hraje roli i v případě dopravní indukce. Tento termín v zásadě popisuje skutečnost, kdy se sice na jedné straně zvětší kapacita dané dopravní infrastruktury (dálnice se rozšíří o jeden pruh, parkoviště se dvojnásobně rozroste

apod.), tedy dojde k nárůstu nabídky, což ale na druhé straně analogicky zvýší poptávku a výsledkem je stav, že i takový systém je opět zahlcený. Zkusím to uvést na konkrétním příkladu.

Stávající maximální kapacita parkovacích ploch na Šerlichu (parkoviště v sedle + trojúhelník pod Masaryčkou) je podle mých výpočtů zhruba 120 aut. Turisté, kteří sem přijíždějí, obvykle z médií dobře vědí, že je tady situace ve špičkách komplikovaná, proto někteří z nich zaparkují třeba už dole v Deštném a nahoru vyjedou autobusem, případně dojedou na Luisino Údolí, anebo – a to je poměrně důležité – se rozhodnou na rozhlednu vyrazit jindy. Pokud se zde ale takto zásadně zvedne nabídka, tedy že nabídneme dvojnásobek míst, a pokud to i v podobném duchu budeme propagovat a dělat tomu reklamu, pak bude mít snahu zaparkovat nahoře doslova každý, tedy i ten návštěvník, který by se původně rozhodl přijet jindy. A že takových bude dost. Ve špičkách proto bude Šerlich opět přeplněný.

Je nicméně možné, že k něčemu takovému nakonec nedojde, protože problém nastane jinde.

A tím se dostáváme k nově zrekonstruované silnici, která je prostě úzká. Jakékoliv parkoviště (to na Šerlichu nevyjímaje) totiž nefunguje samostatně, ale je součástí dopravní sítě o určité přepravní kapacitě. V případě silnic je rozhodujícím faktorem zejména jejich šířkový profil, který v závislosti na sklonu „propustí“ za danou časovou jednotku (např. hodina, den) jen nějaký počet aut, autobusů a dalších dopravních prostředků. A ten pětikilometrový úsek od Zákoutí do sedla z toho nevychází moc dobře.

Nový povrch dle slov pana hejtmana kopíruje původní šířku silnice a někde je i širší, což je z hlediska projektu nejspíš pravda, avšak to se bavíme pouze o asfaltové části. Cel-

kový dojem je nicméně takový, že došlo ke zúžení, protože podél cesty přibyla svodidla a příkopy, takže opticky (i fakticky) tam už není tolik místa jako dřív. Bohužel nemám k dispozici původní rozměry, pro představu si uvedme alespoň aktuální čísla (měření proběhlo 2. listopadu 2023): v rámci obce, řekněme na úrovni restaurace Karolina, je vzdálenost od krajnice ke krajnici dobře přes 7 metrů, kousek nad Orlicí se z toho stává zhruba pět a půl metru a později ve stoupání se v několika nejužších místech dostáváme až na 4,6 m, takže zde stěží proti sobě projedou autobus a osobní auto, natož dva autobusy, a ještě v zimě (běžný autobus je široký cca 250 cm, OA necelé dva metry). A o tom, že takový sypaný s radlicí je ještě výrazně širší než autobus, o tom už ani téměř nemá smysl referovat. Nejspíš nejkomplikovanější situace je v poslední zatáčce před vrcholem stoupání, kde kromě zmiňovaných rozměrů a nutnosti si trochu najíždět svou roli hrají i svodidla těsně vedle krajnice, až člověk získá pocit, že je v „jednosměrce“.

Zároveň s tím vším došlo v rámci celého úseku k vykácení řady stromů, které stály v alejích podél cesty nejspíš už od doby jejího vzniku a které, z dnešního pohledu, novému asfaltu nijak nepřekážely. V těchto vykácených úsecích mnohdy nejsou ani svodidla, až jednoho napadne, jaký dávalo smysl to takto prořezat. Někaký důvod to asi má, třeba ty stromy byly nemocné.

K celé problematice je nicméně potřeba dodat, co je hlavním důvodem tak velké poptávky po parkování na Šerlichu. Tím je rozhledna, kterou jsme (si) postavili na Velké Deštné a která se stala obrovským turistickým magnetem. Jen pro ilustraci – roční návštěvnost je přibližně 100 tisíc lidí a velká část z nich začíná svou cestu právě v sedle pod Masaryčkou, protože je to odsud nejpohodlnější. A možná že desítky tisíc návštěvníků ani původně nebyly v plánu, ovšem důležitá je realita, stejně jako ponaučení. Pokud budeme i nadále do přírody umisťovat podobné atrakce, musíme přijmout zodpovědnost i za veškeré následky, která to vyvolá. Anebo se lépe ještě v předstihu zamyslet, jestli něco takového vlastně chceme, obzvlášť na území CHKO.

Pojďme však skončit pozitivněji. Věřím, že parkování a vůbec organizaci veškeré dopravy je možné dobře vyřešit nejen na Šerlichu (a to bez nutnosti budovat cokoliv načerno), ale i v rámci celé obce. A čím kvalitnější takové řešení bude, tím lépe se nám tedy bude žít.

PR

V sobotu 28. října mohli řidiči po několikaměsíční pauze vyrazit přes Deštné v Orlických horách na Šerlich bez objízdky. Zrekonstruovaná silnice se otevřela, zatím v režimu předčasného užívání. Jedná se o krajskou silnici. Proto jsme informace hledali na webu Královéhradeckého kraje.

PSALO SE PŘED NĚKOLIKA MĚSÍCI - NA SILNICI Z DEŠTNÉHO NA ŠERLICH ZAČNE REKONSTRUKCE, BUDE UZAVŘENÁ

■ Královéhradecký kraj v úterý 2. května zahájí rekonstrukci frekventované silnice z Deštného v Orlických horách na vrch Šerlich. Stavební práce za 80 milionů korun se dotknou čtyřkilometrového úseku silnice II/311 včetně rekonstrukce mostu. Na trase bude platit úplná uzavírka a doprava povede po objízdných trasách.

„Mám radost z toho, že se podařilo naplnit můj slib a příští týden zahájíme náročnou rekonstrukci frekventovaného úseku na Šerlich. Technický stav silnice je už dále neúnosný a vyžaduje velkou investici. Chtěl bych proto všechny turisty i řidiče poprosit o trpělivost, ale jiná možnost, než opravit tento úsek komplexně a za plné uzavírky není. Věřím, že dopravní omezení mnohokrát vynahradí výsledek, který zajistí mnohem větší bezpečnost,“ uvedl hejtman Martin Červíček.

Rekonstrukce se týká čtyřkilometrového úseku silnice II/311, který začíná za křižovatkou se silnicí II/310 Šerlich-Zákoutí a končí u parkoviště na Šerlichu. Stavební práce budou probíhat za úplné uzavírky, objízdná trasa povede po silnicích I/14, II/311, II/319 a II/321, tedy přes Solnici, Rychnov nad Kněžnou, Rokytnici v Orlických horách a Orlické Záhory.

„V rámci stavby kromě rekonstrukce vozovky provedeme také celkovou rekonstrukci jednoho mostu. Stavaři obnoví nefunkční odvodnění komunikace i propustky. Dojde také k doplnění chybějících svodidel. Směrové a prostorové uspořádání komunikace zůstane stejné. Součástí stavby bude také oprava objízdných tras a obnova svislého a vodorovného dopravního značení. Celkem celá akce vyjde na 80,5 milionu korun včetně DPH, které pokryjí finance ze Státního fondu dopravní infrastruktury.“ informoval krajský radní pro dopravu a majetek Václav Řehoř.

Termín dokončení stavebních prací je říjen 2023. Stavební práce provede společnost EUROVIA CS.

Kromě omezení osobní dopravy dojde během stavby k omezení linkové autobusové dopravy, kdy se cestující musí počítat se změnami v jízdním řádu. Změny budou umístěny na zastávkách, k nalezení jsou ale také na webu www.dopravahk.cz.

Vedle rekonstrukce přístupové silnice kraj řeší také možnosti na zlepšení parkování na Šerlichu. „Intenzivně jednáme s představiteli obce Deštné v Orlických horách. Jsem přesvědčen, že existují možnosti, jak vytvořit více parkovacích míst na Šerlichu, což samozřejmě ukážou až konkrétní řešení v rámci projekčních prací. Za kraj jsem přislíbil i finanční spoluúčast tak, abychom zkultivovali turisty oblíbenou lokalitu a měli dostatek míst na parkování,“ shrnul hejtman.

Zdroj: www.kr-kralovehradecky.cz

Foto: PR

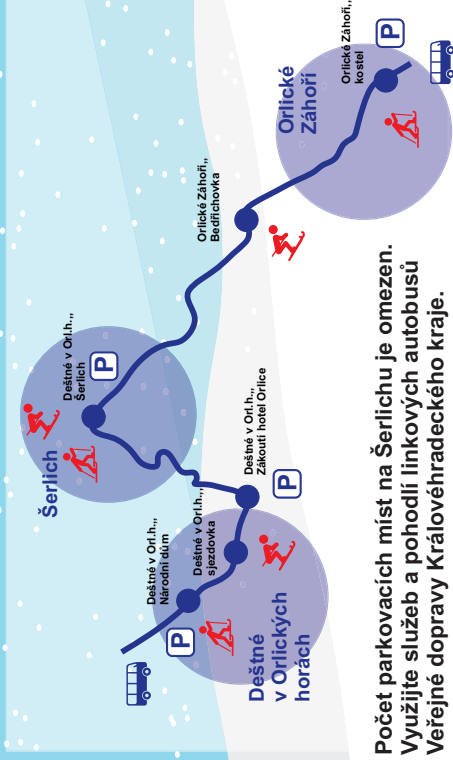
Speciální autobusové spoje propojí zimní střediska Deštné v Orlických horách - Šerlich - Orlické Záhvoří

Zjednodušený souhrnný jízdní řád

Deštné v Orl.h., Národní dům	8:19	9:04	9:25	9:38	10:19	11:25	12:19	12:50	13:38	15:20	15:55
Deštné v Orl.h., Sjezdovka	8:22	9:06	9:28	9:42	10:22	11:28	12:22	12:51	13:42	15:23	15:56
Deštné v Orl.h., Zákoutí hotel Orlice	8:25	9:08	9:31	9:44	10:35	11:31	12:25	12:53	13:44	15:26	-
Deštné v Orl.h., Šerlich	8:33	9:14	9:40	9:53	10:43	11:40	12:33	13:00	13:53	15:35	16:10
Orlické Záhvoří, Bedřichovka	8:41		9:47	10:01	10:51	11:47	12:41		14:01	15:42	16:17
Orlické Záhvoří, kostel	8:48		9:54	10:06	10:58	11:53	12:48		14:06	15:49	16:22
Orlické Záhvoří, kostel	9:00	9:45	10:05	11:20	13:00	13:45	14:00	16:00	17:00		
Orlické Záhvoří, Bedřichovka	9:07	9:50	10:11	11:27	13:07	13:50	14:06	16:06	17:06		
Deštné v Orl.h., Šerlich	9:15	9:59	10:20	11:35	13:15	14:15	16:15	17:14			
Deštné v Orl.h., Zákoutí hotel Orlice	9:23	10:07	10:33	11:43	13:23	14:07	14:28	16:28	17:20		
Deštné v Orl.h., Sjezdovka		10:09	10:36			14:09	14:31	16:31			
Deštné v Orl.h., Národní dům		10:11	10:39			14:11	14:34	16:34			

autobusová zastávka se nachází v blízkosti sjezdovky autobusová zastávka se nachází v blízkosti lyžařské běžecké trati

Uvedené spoje budou v provozu o víkendů a svátcích od 16.12.2023 do 2.3.2024.

Počet parkovacích míst na Šerlichu je omezen.
Využijte služeb a pohodlí linkových autobusů
Veřejné dopravy Královéhradeckého kraje.

Více informací na
www.dopravakhk.cz

VEŘEJNÁ DOPRAVA
KRÁLOVÉHRADECKÉHO
KRAJE

Z historie

VÝTAH Z JEDLOVSKÉ KRONIKY

■ Přeložil Dr. Václav Matouš.

Vedením kroniky byl pověřen dne 1. Března 1927 definitivní učitel a vedoucí školy Rudolf Seidel.

Texty se týkají období před první světovou válkou.

Hospodářské poměry.

Hospodářské poměry našeho místa jsou odpovídající málo významné horské krajině velmi neutěšené. Zde v této málo úrodné výšce, však žije utvrzený pracovitý druh lidí ve stálé starosti o denní chléb, neboť při největší pili a nejvzácnější skromnosti obyvatelé by se ze skoupé horské hroudy nemohly uživit a zdroj výdělku plynoucí z domácí práce je nejen nedostačující, nýbrž také skutečně nutný. V jakém křiklavém nepoměru stojí také nejen pracovní námaha a výtěžek u malých zemědělců a polních zahradníků, kteří za nevypověditelné námahy obdělávají drsné kamenité horské svahy a příkrým obtížným údolním svahům vyrvou skoupý výnos.

Obdivuhodná je houževnatost a věrnost hroudě těchto pilných a pracovitých horských lidí, jejichž trpký úděl je stejný jako mnoha jejích předků, kteří před staletími se sekerou a motykou v této nehostinné horské krajině našli novou vlast. Následkem drsné a jakoby alpské polohy našeho místa je výnos z polí velmi malý a velmi ztížený. Ačkoliv se všude pociťuje špatné postavení zemědělství, je tato krize zemědělství v lepším v ji-

Práce na poli v Jedlové s pohledem na obec Deštné.

ných oblastech země a v úrodnějších nížinách, kde lepší podnebí a bohatší půda dávají své požehnání ve svých špatných vlivech, ne však v tak strašlivé zřetelnosti působící jako právě zde v této vysoké horské poloze a při této chudé chladné a mělké půdě. Jen zde v příbytku sedláků přitlačených ke svému hospodářství jako nádeníci, dá se poznat právě nastupující bída, která si všeobecně našla cestu do hospodářství v jejím plném rozsahu. Každý hospodář má co bojovat, aby když skončí rok, mohl vyrovnat všechny povinnosti a je rád, jestliže na to postačí výnos jeho hospodářství. Nedá se myslet na přebytek čistého výnosu a tak se musí dělat dluhy. Jestliže má sedlák dluhy, které stále hlouběji působí, jestliže by sám byl sobě nádeníkem, klesá stále a stále na proletáře.

Domácí průmysl.

Domácí průmysl tvoří důležité odvětví výdělků, avšak také nezbytné vedlejší zaměstnání při málo výnosném zemědělství. Před světovou válkou tvořilo domácí tkaní bavlny nejhlavnější část domácího průmyslu. Nyní hrozí tento malý výdělek zánikem, neboť také toto odvětví průmyslu bylo a je stále více zatlačováno strojnými tkalcovnami a špatnými poměry v obchodě. Bída tkalců byla před světovou válkou zvláště hluboká, aniž by se stát staral o své hladovějící a strádající občany.

Jak špatně se těmto lidem dařilo, ukazuje nejlépe rčení: „Ke tkaní musí být tři, jeden tká, jeden musí připravovat a jeden jde žebrať, aby ti dva nezemřeli hladem“. Výroba dřevěných tříslových krabiček do našeho místa ještě nepronikla, zatím co se v jiných místech okresu zatlačilo ruční tkalcovství. Svazem Němců ve východních Čechách byla přibližně v roce 1907 zavedena výroba vlasových sítěk, jmenovitě v Jedlově a okolí byly počáteční výsledky povzbudivé, na počátku malé mzdy při celé obtížnosti práce. Toto odvětví bylo zcela vytlačeno síťováním. Toto před časem výnosné odvětví výroby se nyní provozuje zvláště v horních Orlických horách a dává krásný výdělek, hlavně pro ženské síly. Tísňivě na toto odvětví působí krize odbytu, neúměrně vysoké zasilací poplatky, daně a ostatní zlí duchové, kteří nenechají vzniknout žádanou rentabilitu. Toto odvětví výroby se provádí v tzv. faktorstvích, tj. firma předá faktorovi odpovídající přízi a vzorové předlohy k provedení a výrobě žádaného druhu a stanoví jeho dodání jistou lhůtu. Faktorství nyní předá práci pracovním silám. Nejprve musí být zhotoveny sítě, k nimž faktor sdělí údaje o velikosti. Ke zhotovení přízové sítě je zapotřebí příze, pletací jehla a člunek. Velikost sítě je různá. Jsou sítě, kde přichází na 2 cm 7 dírek, ale také takové, kde 2 dírky měří 1 cm. Zhotovování oček a jejich zauzlování se dělá šikovým pohybem a je to půvabný obraz, když se přijde do místnosti, kde u jednoho stolu netzuje, nebo-li síťuje více osob, jak kladou očko na očko, řadu na řadu. Zhotovování sítí vyžaduje jistou zručnost a kladé vysoké požadavky na zrak. Zhotovené sítě dělnice vyperou, dodají a dostanou za ně odpovídající mzdu. Ta se vyplácí podle počtu dírek, počítáno z 1000 oček, za něž faktor zaplatí 45 haléřů. Zručné síťářky mohou při 12 – 14ti hodinové pracovní době zhotovit asi 15.000 oček, za které dostanou 7 korun. Průměrná síla a těch je většina, si vydělá při 12 – 14ti hodinové pracovní době za síťování 5 korun. Na to dostanou vyšívачky, které se zabývají vyšíváním tyto sítě včetně potřebných předloh. Síť se napne na dřevěný rám potřebné velikosti s použitím připínáček a vyšívací jehlou se provede příslušnou přízí vzor

na síť podle předlohy. Vyšívání klade ještě požadavky na zručnost než síťování, avšak jsou dívky, které znají obojí stejně dobře. Pro vyšívání platí stejný výpočet odměny jako pro síťování, platí se totiž za 1000 oček 80 haléřů, takže vyšíváčka při počítání stejné pracovní doby si v nejlepším případě může vydělat 10 korun, střední výdělek se však počítá jen na 7 až 8 korun. Přitom se musí vzít na zřetel při jaké posilující stravě tyto přímo často umělecké dělnice žijí. Nikdo skutečně neví, co se má více obdivovat, skromnost nebo neuvěřitelná vytrvalost těchto lidí. Jak již byla zmínka, má toto odvětví výroby o co bojovat.

Jak již byla zmínka, velká část pracovních sil nemůže být faktory dostatečně zaměstnána. Kdyby se odbytová krize přiosťřila, byly by vystaveny tisíce ochotných pracovních sil nouzi a bídě.

Životní poměry.

Životní poměry obyvatel Orlických hor jsou nanejvýše jednoduché. Jídlo je téměř vegetariánské, při tom panuje velký hlad. Jestliže si někdo chce ušetřit několik haléřů pro stáří a nemoc, je nucen si je ušetřit na jídle, ne-li přímo hladovět. Vyživovací poměry jsou všeobecně silně nízké. Dětem se dává jen odstředěné mléko, které se na mnoha místech nadto ještě ředí, neboť plnotučné mléko je potřeba buď na výrobu másla nebo na prodej, aby se z peněz za ně získaly prostředky na pořízení oblečení nebo na zaplacení téměř závrtných daní. Sklizené obilí spotřebuje každý sám, které ve vzácných případech zbyde pro vlastní potřebu na dobu celého roku. Ostatní hospodářské výrobky se musí prodat na krytí shora uvedených potřeb, pokud nebudou nutné pro vlastní potřebu. Maso si nemůže horal koupit téměř nikdy, neboť mu k tomu chybějí potřebné peníze. Tak zbývají jen lidové prostředky výživy, které ve většině domů přicházejí na stůl třikrát denně v různých úpravách, ať to jsou brambory na loupáčku, bramborové kaše, opékané brambory, nebo v jídlech, které se připravují z brambor a mouky. Brambory jsou však jídlem, které naplní žaludek jen na zcela krátkou dobu. Tyto tak chudé poměry s sebou přinesly do našeho nouzi trpícího obyvatelstva nešvar častého pití kafe, aby se při nejmenším laciným způsobem dostalo něco teplého do žaludku. V mnoha domech se tzv. kafe pije třikrát až čtyřikrát denně, zavrženímhodným způsobem, neboť představuje odvar z vody, odstředěného mléka, sacharinu, cikorky a praženého žita nebo ječmene.

Zvláště tvrdě trpí těmito špatnými vyživovacími poměry ubohé děti, jmenovitě potom, kdy v zimní době na sněhu, větru a mrazu, musí jít v chatrném oděvu dalekou cestu do školy. Brzy ráno dostanou kafe, ve většině případů kousek suchého chleba, častěji jej mají namazaný rostlinným tukem nebo americkým vepřovým sádlem. Je to jejich potravou na celý den aniž by dostali něco teplého do žaludku a musí tato vytrvalá stvoření znovu nastoupit obtížnou cestu domů. Dříve obvyklá ranní polévka u sedláků tzv. kbelíkové kyselo, bylo nahrazeno kádem.

Dalším zlem v nouzi je démon šnapsu, nebo-li kořalky. Ten narušuje odpovědnost lidí, zanedbávají výchovu dětí, nedbají o své podkopané zdraví a všechna rodina a dům jde s kopce. Dále a dále se ztrácí jejich lidské citění, sebevědomí a charakter. Se zhroucením těla drží stejný krok zpustlost ducha se stejnou platností ve všech směrech, jmenovitě tupost proti vlastní bídě na bývá místa. Nejubožejší vyživovací poměry vládnu

Pohled z Dříše na Jedlovou.

u tkalců. Jejich rodiny nevidí po celý rok žádné maso a není vůbec nic vzácného, že musí nahradit chybějící maso psi a kočky. Přes zcela nedostačující výživu a oblečení je možno všeobecné zdravotní poměry nazvat výbornými, neboť zde navyklé strádání a mrznutí přivedlo lidi k neuvěřitelnému stupni otužilosti a odolnosti. Na základě nedostatečné a špatné výživy hraje politování hodnou úlohu plicní tuberkulóza a má velké rozšíření. Ročně si vyžaduje tato domácí nemoc své oběti. Pro panující chudobu se málo žádá lékařská pomoc a když již obyčejně teprve tehdy, když je již smrt na jazyku. Jestliže je někdo nemocen, nechá se být nemocným, neboť si lidé myslí, že by neměli peníze a lékař a lékárna stojí peníze. Naproti tomu mají velkou vážnost různí fušéři a staré ženy se svými nápoji, mastěmi, tinkturami a jinými domácími prostředky. Označují se za poloviční doktory. A cesta k fušerovi je mnohem jednodušší než ke vzdělanému lékaři a tak se běží k fušerovi, neboť je lepší a stojí méně než lékař.

Jak již byla zmínka, udělala nouze lidi otupělými a sebevraždy nepatří z těchto důvodů ne právě k nejčastějším. Jako osvoboditel od starostí stále více a více oblíben démon kořalky, který v doprovodu nedostatečné výživy ničí mladou generaci, zatím co staří jsou ještě schopnější vzdorovat. V jídle a pití je horal střídavý a dává přednost rostlinné stravě a pití mléka. Jen zřídka většinou dvakrát v roce projevuje radost a marnotratnost, je to o posvícení a o pouti.

Z kroniky vybral a přepsal Jan Hlaváček, foto archiv Muzea zimních sportů, turistiky a řemesel Deštné v O. h. (Ing. Vladimír Homolka).

OBĚTI 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

■ Nastal podzim – Památka zesnulých. Zastavme se na místním hřbitově v blízkosti márnice, kde na náhrobním kameni je psáno:

*Jan Linhart
ruský legionář
Za vlast a rodinu dal svůj život*

V úvahách nad těmito slovy si připomeneme tragickou událost, která se za 2. světové války stala v naší obci za heydrichiády.

Mezi německými obyvateli tu na stráni v chalupě hospodařil Čech Jan Linhart, který ji dostává za zásluhy o český stát po 1. světové válce a v rámci osidlování. – Narodil se 22. 6. 1890 ve Vyskytné, okres Pelhřimov v rodině chalupníka, jako žena pocházela ze Slovenska. Prezenční vojenskou službu absolvoval u Rakousko-uherského útvaru 28. pěšího pluku jako voják v Rusku. Zde byl 9. 4. 1915 zajat. Na vlastní žádost pak 23. 7. 1918 přijat do legií – do 3. střeleckého pluku v hodnosti vojína. Konec v legiích je datován k 18. 8. 1920 s vyžitím zdrojů ČSL obce legionářské. Pohnutý osud rodiny a tragický skon Jana Linharta v den 13. 10. 1942 zajímá internační tábor Svatobořice u Kyjova. Před deseti lety chtěli znát místo, kde chalupa stávala. Základy jsou ještě znát.

Po vzniku Československa žije s rodinou spokojeně v Deštné – Oberdorfu.

- Byl podzim rok 1942. Lidé pracovali na poli, vybíraly se brambory. Náhle se rozběhli k požáru na kopci a tak i my děti. V paměti mi zůstala hořící chalupa a na mezi plakala zoufalá matka se svými čtyřmi dětmi. Naše maminka se dočasně ujala nešťastné rodiny, rozrušená o tom později často hovořila. Údajně jako Čech měl být nasazen na práci do Říše, ale nenastoupil. V ten osudný den cestou nahoru – která nebyla zarostlá jako dnes – vystupovalo komando se psy, aby ho odvedli. Vstoupili do světnice a žena řekla, aby usedli na lavici a čekali, že vyšel ven. Zanedlouho byla chalupa

Na přiložené fotografii je Jan Linhart s manželkou Emílií, tatínkem Vojtěchem (na návštěvě v Deštném) a všemi dětmi: Emílií, Petrem, Jaroslavem a Danou.

v plamenech a na půdě byl nalezen oběšen. Oheň se rychle šířil, bylo tu usušené seno. – Sousedé z okolních chalup, kteří byli německé národnosti, se domnívají, že měl vysílačku. Po požáru to tu bylo prohledáno.

Otázka stále zůstává – co mohlo vést k tak zoufalému kroku?

- Strach z možné perzekuce donutil vdovu se svými dětmi změnit působiště. Usídlila se nejprve u Borohrádku a následně ve východočeském Trutnově, kde jejich potomci žijí podnes. Náhrobek Jana Linharta po zjištění jeho existence na hřbitově u kostela sv. Máří Magdaleny v Deštném navštěvují a upravili. – Bližší údaje o rodině, které nám byly poskytnuty, uchováme!

Ehrentraut Čermáková

ČECHY – ORLICKÉ HORY

SPOLEČNOU PRACÍ SPISOVATELŮ A UMĚLCŮ ČESKÝCH

VEDA FR. AD. ŠUBERT A F. A. BOROVSÝ

DÍL V. HORY ORLICKÉ + STĚNY

V PRAZE 1883 VYDAVATEL A NAKLADATEL J. OTTO

KU PROLUCE NÁCHODSKÉ III.

■ Takovou cestou, údolím Olešanky a pak přes výšinu přicházíme za dobrou hodinu ku městečku Novému Hrádku, za nímž vidíme vypínající se hnědou, sešlou věž kulatou nedalekých rozvalin Frymburských. Prvním pohledem poznáme, že to městečko chudé, jež za posledních let stíženo bývalo častými velikými požáry. Hrádek má 1543 obyvatel národnosti české.

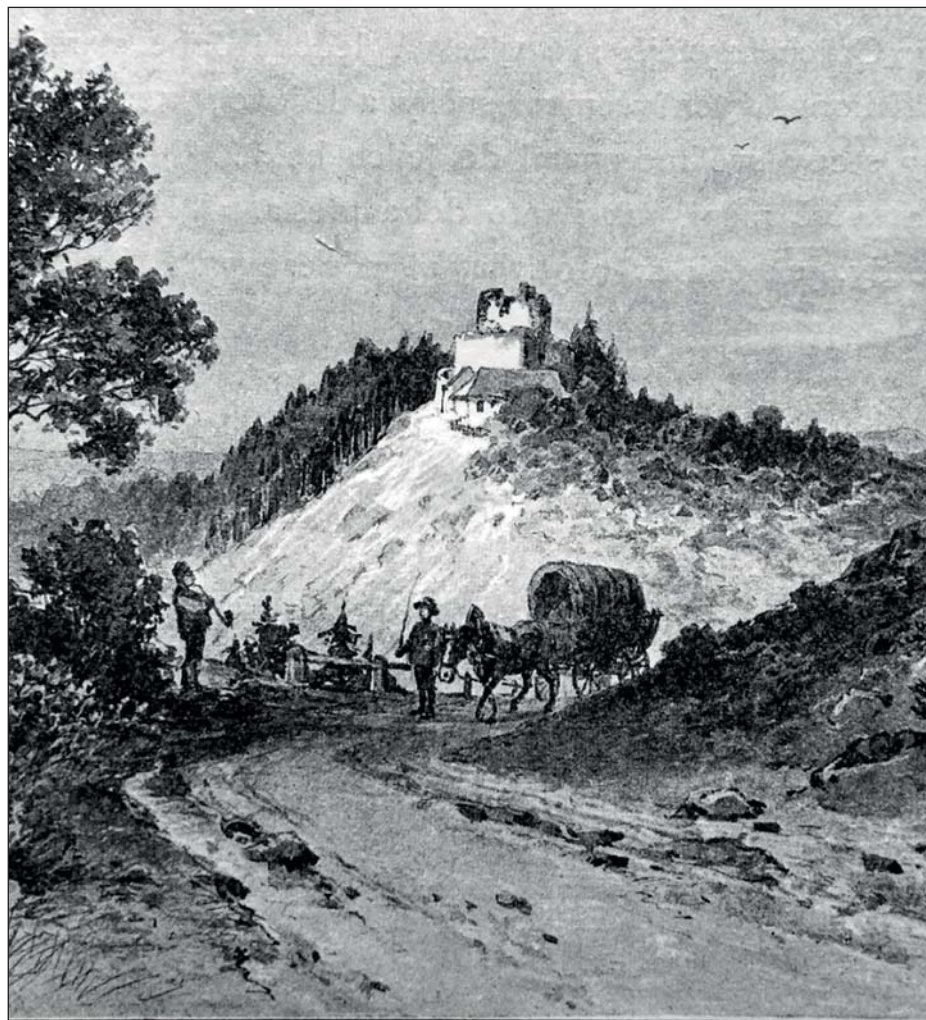
Kostel ss. Petra a Pavla je původem prastarého, alespoň ze XIV. Stol., výstavnosti však novější, ničím nevynikající. Hrádeknedávna patřilpánům vládnoucím na nedalekém hradě Frymburském. Ti také bývali patronové kostela Hrádeckého. Tak jako sousední Olešnice dostal se také Nový Hrádek v XVI. Stol. Ku panství Opočenskému, jímž vládl rod Trčkovský. Pojeho zkáze ve stol. XVII. Cizí rod, hrabat, pozdějších knížat Colloredů stal se pánem jeho. Podle snesení jednoho z nich „říšského v Regenšpurku zřízeného královo-churfirstského-českého vyslance Rudolfa Josefa hraběte Colloredo, svobodného pána na Opočně atd., nejvyššího dědičného trukeša v království Českém“ a „na žádost urozeného království Českého dvorské rady“ udělil dne 10.dubna r. 1736. Císař Karel VI. Novému Hrádku privilegium na – tři jarmarky „mimo jednoho týdného trhu.“

Kromě této listiny chovají na obecním úřadě jiné listiny z XVIII. Století a také privilegium Jana Trčky star. Z Lípy, jakož in pro seznámení poměrů poddanských zajímavý rukopisný spis: „Kniha obecní městys Novyho Hrádku začatá v r. 1750 pro rozličné potřebné a k paměti hodné zapisování všech věcí náležejících a pořádných, aby skrze to dobré v obci pořádné mezi sousedstvem a poctivým ouřadem se 13ždycky dobrý zdraví a dobrý řízení vynacházelo, by skrze to byl pochválen Ježíš Kristus. Jan Petru písař.“

Dějiny pohorského tohoto městečka jsou ovšem chudy. Než zhoubné veliké války neminuly hrůzami svými tohoto zákoutí. Tak za 30leté války Švédové až sem pronikli, za prvních válek slezských tu Chorvati za delší dobu „leželi“ proti Prusům, a za války sedmileté střídali se tu císařští i Prušané. Ale žádný z nich nic dobrého nikdy nepřinesl nemožnému obyvatelstvu pohorského městečka.

Pokračování příště.

W

Frymburk.

V PROUDU ČASU SE VŠE PROMĚŇUJE

■ Hotel Michel – Národní dům

Z pohledu od Panorámy býval krásný výhled na naši horskou obec Deštné, která se rozkládá v údolí pod vrcholky Orlických hor, obklopena lesy.

Dominantou je kostel Máří Magdaleny, vysvěcen roku 1726 – zanedlouho tomu bude 300 let. Pamatuji, že býval bílý s doškovou střechou. – V roce 1926, kdy bylo výročí 200 let, obdržel náš dědeček Heinrich Liebich od královéhradeckého biskupa listinu – uznání, za 30 leté působení jako Chorregent. Zahrál na varhany naposledy v srpnu 1946 a loučí se s domovem, jako veškeré obyvatelstvo v Sudetech, které tu žilo po staletí. Byla to cesta těžká do neznámé ciziny z míst, kde se roku 1870 narodil na stráni ve staré chalupě, která podnes v Oberdorfu stojí a to zásluhou mladé rodiny, která jediná tu na kopci trvale žije.

Na nejstarší fotografii naší obce je její obraz, jak ho také znázornil Alois Beer – podomní obchodník z Dobrušky. Přícházeli k nám v letech 1887 starou cestou od vrchnostenského dvora a Vísky, po chalupách nabízel své zboží. Cestou své dojmy zapisoval, zakresloval v knize – Památosti mého podomování a je to pěkné vyprávění jeho poutavou, svéráznou češtinou. Zachoval nám podobu staré fary na prostranství před kostelem a školu, vysvěcenou 1797, kam naši předkové chodili až z odlehlých míst. Tato nízká dřevěná stavba sloužila dále jako obydlí pro rodiny a stávala na místě, kde dnes je Národní dům. My starousedlíci si neumíme představit, že tu jednou nebude! Na zdivu je vyznačen letopočet 1928. Hotel vystavěl místní stavitel Ferdinand Schröter, předchůdce F. Kreisla z domu č. 68, který vedle školy již nestojí.

Naproti poště, kde dnes jsou bytové domy, stávala stará hospoda, zvaná – Deutsches Haus, která patřila Sebastianu Michel, který byl představeným naší obce, jejím starostou 40 let. A jeho syn Rudolf Michel nechal vystavět roku 1928 hezký hotel, s názvem – HOTEL MICHEL. Ale po letech byl přestavován a bohužel ztratil tak svoji původní podobu. Dokládají to staré fotografie. A nám zůstávají vzpomínky na dávné chvíle tady v „Národáku“ na sále, kam o pouti a posvícení se scházeli místní lidé při tanci, posedět a navzájem si rozprávět. Žilo se tenkrát dobře po sousedsku, i když každá rodina po 2. světové válce přišla z různých míst k nám. Bylo to z okolních českých vesnic a přišli jako mladí lidé, kterým to převratné světové dějiny umožnily. Také se tu na sále konaly bály: hasičský, myslivecký ples. Zvláště na podzim to byla tzv. – Poslední leč -, kdy paní Kubrtová z Olešnice seděla s harmonikou na jevišti a vyhrávala. Promítaly se tu filmy, v úvodu býval Filmový týdeník, aby lidé měli přehled o událostech v naší zemi a dnes se na to s úsměvem rádi díváme. Dlouho po válce jsme ještě neměli televizi. Když mi bylo 17 let, seznámila jsem se tady v biografu s mým mužem Josefem Čermákem, který přijel s partou z Týniště a náš společný život trvá již 67 let.

- Zachovaly se fotografie, kdy na jevišti Národního domu vystupuje německý divadelní spolek. A pak po válce místní ochotníci předvádějí divadelní představení. U různých příležitostí konala se vystoupení žáků školy, přednášky. Také se tu slavil každým rokem Silvestr a Mikulášská zábava.
- Asi v letech padesátých byl vedoucím hotelu pan Z. Rösler, který kupuje v té době

vilu, kterou po vzniku Československa vystavěli čeští financové. Finanční stráž měla stanoviště v bývalé české škole, kde byl malý počet dětí. A tu opodál byla vystavena další vila pro jejich rodiny a to ve stejné podobě. Naposledy to kupují v roce 1963 Košťurovi.

- Vlastivědný aktiv – pořádá na sále Národního domu mnohé výstavby!

Po roce 1968 do naší obce přichází z politických důvodů, z pedagogické fakulty v Hradci Králové Dr. Václav Šplíchal, který své neobyčejné schopnosti tak uplatňuje. V roce 1975 zakládá – Vlastivědný aktiv – kolektiv obětavých a nadšených lidí, kteří se zajímali o kulturu a historii. Výsledkem jejich práce bylo v roce 1990 také otevření místního muzea. Nachází se tu opona z jeviště Národního domu! Zobrazený výjev představuje zhudebněnou skotskou baladu. Autorem je Josef Schmidt. Jeho perokresby doprovází také básnickou sbírku kronikáře Hieronymuse Brinkeho z Jedlové. A jeho jméno je zapsáno na náhrobním památníku mezi 21 zastřelenými místními muži 15. června 1945 na našem hřbitově.

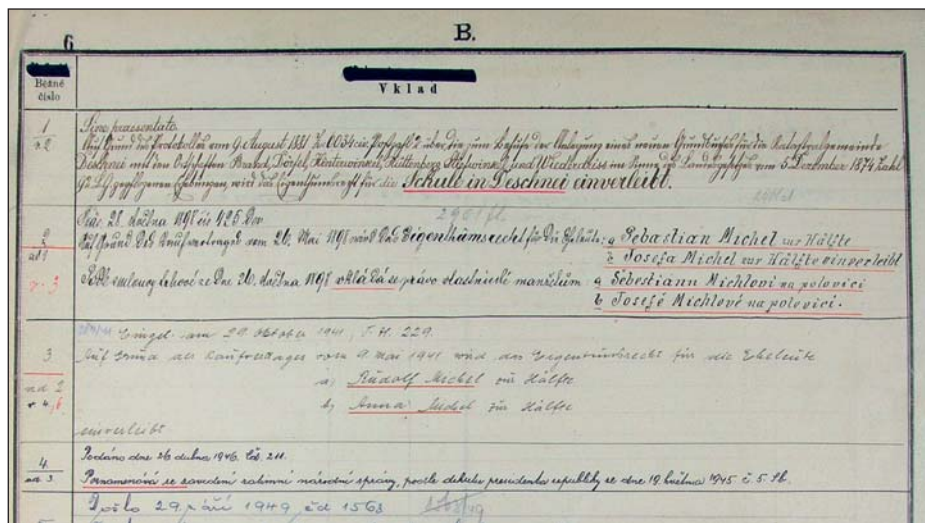
Ehrentraut Čermáková

NÁRODNÍ DŮM – POHNUTÁ HISTORIE

■ Ke krásné osobní vzpomínce paní Čermákové bych ještě rád dodal některá data, která se týkají samotné budovy. Nejvíce stavebních dokumentů máme na obci ve stavebním archivu, obecných informací je možné nejvíce nalézt ve Státním okresním archivu v Rychnově nad Kněžnou, zlomky jsou v Hradci králové a Zámrsku.

Hotel byl vystavěn v roce 1929 panem Sebastianem Michelem, podle dobových průvodců byl nejprve nazýván Deschneier Hof, během 30. let přejmenován na Hotel Michel. Během Odsunu Němců před ním probíhalo jejich shromažďování k transportu (na dochovaném soupisu jsou i jména členů rodiny tehdejších vlastníků hotelu - manželky Rudolfa Michela Anny a jejich dcery Idy Michel, zda-li byly součástí transportu nebo ne, však z dokumentů nelze vyčíst).

Knihovni vložka domu č. p. 2 týkající se prvních majitelů domu

V roce 1946 byl hotel konfiskován do národní správy, poté byl převeden pod národní podnik Východočeské hotely a něj včleněn pod Československé hotely n.p. Během této doby byl přejmenován na Hotel Národní dům a pravděpodobně i stavebně přizpůsoben a opravován. Z veřejných prostor se zde nacházel výčep, spolková místnost, taneční sál rovněž s výčepem a v 1. poschodí 20 pokojů.

K zásadní přestavbě došlo až v 1. polovině 80. let během správy Restaurací Náchod pod názvem „Rekonstrukce a modernizace hotelu Národní dům“. Zdivo suterénního a přízemního podlaží bylo nahrazeno přibližně z 50%, z původního 1. poschodí zbylo už jen něco okolo 10% a přestavba podkroví (2. poschodí a půda) byla zcela nová. V této době hotel disponoval 17 pokoji se 49 lůžky, přístavbou byl původní taneční sál zvětšen na kinosál, kde probíhaly například právě schůzky Vlastivědného aktivu, jak o nich píše paní Čermáková.

Nejstarší dochovaná fotografie ND z 30. let

V 2. polovině 80. let hotel přešel pod státní podnik Horské hotely a v 90. letech byl v rámci privatizace prodán do soukromého vlastnictví. V této době zde kromě obecních akcí proběhla např. Konference Interlignum – symposium pro dřevo - organizovaná akademickým sochařem Vladimírem Preclíkem.

Vlastníků se zde následně vystřídalo několik. Na konci 90. let to byla společnost Dapota – leas, která provedla další přestavbu pod názvem „Oprava a rekonstrukce hotelu Národní dům“. Při ní byl kinosál nahrazen bazénem a jeho přístavba přestavěna na saunu a sprchy. Vznikl hotel Area, jehož lesk i následnou bídu známe již všichni dobře.

Od roku 2022 je na budovu č. p. 2 Stavebním úřadem v Dobrušce vydán Souhlas s odstraněním stavby. Na stejném místě investor plánuje výstavbu apartmánového hotelu s restaurací a wellness. Kdy k demolici dojde nebo kdy bude výstavba provedena a jak velkou veřejnou funkci bude poskytovat zůstává zatím otázkou.

Při dohledávání výše uvedených podkladů jsem narazil na citát sochaře Vladimíra Preclíka, který mi utkvěl v paměti a který mě upomíná nejen na osud Dešenských obyvatel, ale i budovy, o které píšu: „Každý z nás si nese svým životem vlastní křížovou cestu. A bez naděje se neobejdeme.“

Jakub Dvořák

U NÁS KAPIČEK A SLUNÍČEK

■ V listopadu jsme navštívili společně se školou představení „Šípková Růženka“ v Divadle Drak, které je v Hradci Králové. Divadlo za námi přijelo také do školky. Tématicky se jednalo o loutkové představení „Jak čerti Kopyto a Jelito vařili vtipnou kaši“. Ve školce jsme se s příchodem chladných dní a sněhu začali připravovat na adventní čas. Učíme se s dětmi básničky pro Mikuláše s čertem a andílkem, zpíváme koledy k rozsvěcení vánočního stromu, nacvičujeme vystoupení pro naše blízké na vánoční besídku, společně se těšíme na Ježíška. Než k nám ale přijde, vyrazíme na předvánoční výlet na zámek do Kvasin, kde si prohlédneme Betlémy a popovídáme o tradicích, které jsou s Vánocemi spojené.

Ivana Stormová

PERLIČKY ZE ŠKOLY

- Ptakopysk snáší vejce a současně dává mléko, takže si teoreticky může udělat vlastní vaječný likér.
- „Kde byla podepsána Deklarace nezávislosti?“
„Dole na poslední stránce.“
- Rozčiluje se chemikářka po písemce:
„Polovina z vás vůbec nezná značky prvků. Já jsem je ve vašem věku znala i s atomovými hmotnostmi!“
Z jedné lavice se ozve:
„No jo, ale tenkrát jich bylo ještě děsně málo.“

Vybrala MJ

FLORBAL

■ Letos jsme se zase zapojili do podzimních florbalových turnajů, zatím proběhly dva - pro druhý stupeň. Na dva ještě v blízké době pojedeme.

23. října hráli turnaj kluci z druhého stupně v kategorii 8. a 9. tříd. Kluci z Deštného byli v nevýhodě, protože jsme měli jen 6 hráčů a nemohli jsme se tak skoro střídát. Turnaj jsme sice nevyhráli, přesto ale panovala super atmosféra a kluci si akci užili.

2. listopadu byl turnaj dívek v kategorii 8. a 9. tříd, kam jsme jeli opět s začkami z 6. až 9. třídy. Holky hrály statečně i přesto, že některé z nich byly o hlavu menší, než jejich soupeřky. Hned první zápas jsme vyhráli - proti Skuhrovu nad Bělou. Byl to sice jediný vyhraný zápas, ale holky to braly sportovně a navíc se skamarádily s protivnicemi zejména ze Skuhrova. V druhém zápase, v němž hrál Skuhrov proti Voděradům, začaly naše začky skandovat „Skuhrov, Skuhrov, Skuhrov“. Tato drobná podpora se nám vrátila hned při dalším zápase, kdy se z publika začalo na oplátku ozývat: „Deštné, Deštné, Deštné“. Byl to samozřejmě Skuhrov. Při každém dalším zápase pokřik a entusiasmus dívek ještě vzrostl. A zvedal se až do chvíle, kdy byl čas k odjezdu. Holky se s novými kamarádkami ze Skuhro-

va nechtěly ani loučit a se skandováním pokračovaly i v autobuse. Jediné čeho v autobuse litovaly, bylo, že naše cesta zpět na Deštnou nevede přes Skuhrov. Zápas skončil pátým místem, ale to se ve světle vzniklého kamarádství nezdálo důležité ani dívkám, ani mně.

Tým ovšem florbalové turnaje pro letošní rok ještě neskončily. V prosinci nás totiž ještě čekají další dva turnaje prvního stupně.

Karel Růžicka

JAK SE U NÁS NATÁČELO....

■ Myslím, že nikomu neuniklo, že se u nás v obci pohybovali filmaři. Natáčeli zde rodinný film „Útěk“ podle předlohy Otty Hofmanna (Pan Tau, Návštěvníci ...), pod režii Davida Laňky. A naše děti se natáčení zúčastnily hned dvakrát.

Poprvé v úterý, 14.11., kdy se natáčelo před školou. Hlavním dnem pro nás ale byla neděle, 19.11. Začalo se kolem sedmé ráno a končili jsme kolem páté. Bylo to náročné, ale všichni jsme si z natáčení odnesli skvělé zkušenosti a zážitky – setkání s hlavními dětskými hrdiny (Kuba Barták, Oliver Vyskočil), ale i s těmi dospělými (Ivan Vyskočil – v roli ředitele školy, Jan Novotný – v roli policisty, Marta Dancingerová – v roli učitelky).

Natáčení předcházelo mnoho schůzek s panem režisérem, producenty, kameramany..., došlo k vymalování ředitelny, aby barevně vyhovovala kamerám...

Jsme moc rádi, že si pan režisér zrovna naši školu vybral. A moc se mu tady líbilo.

Líbilo se u nás i jeho dětem, které k nám týden před natáčením chodily do školy. A za to jsme moc rádi.

A pokud vše dobře dopadne, 22.1. se těšíme na besedu a autogramiádu s hercem, komikem, zpěvákem a režisérem Štěpánem Kozubem.

Hana Brychtová

Trafikantku v Suvenýrech si zahrál Roman Skamene.

Foto: Míla Karová

ZÁJEZD DO PRAHY

■ Po roce jsme vyrazili za kulturou. Přiznávám, trochu s obavami. Tentokrát nás totiž oslovilo něco úplně jiného! Žádné klasické představení, ale klasická hudba s prvky art-rocku.

VIVALDIANNO! Koncert s příběhem věnovaný géniovi baroka Antoniu Vivaldimu. Naladilo nás prostředí velkého divadla, ..., první tóny, první slova z Města zrcadel.

Bylo to zajímavé! Hádat a přiřazovat podmanivé hlasy hercům, kteří na pódiu fyzicky nebyli. Jiřímu Dvořákovi, Monice Timkové, Pavle Tomicové, Vilmě Cibulkové, Kryštofovi Hádkovi, Janu Dolanskému, Petrům Olivovi a Štěpánkovi. Vnímat příběh místy vyprávěný formou baletu.

A ta hudba! Hned jste rozpoznali melodii ze seriálu Modrá krev, další.

Věřte, zájezd do Hybernie byl opět jedinečným divadelním a hudebním zážitkem.

I proto, že jsme se tam 21. 10. potkali se spoluautorem projektu, českým hudebníkem a skladatelem Michalem Dvořákem.

Díky výjimečným sólistům, prostředí, hudebním emocím, moderní choreografii a scénickému pojetí, jsme si ještě cestou domů promítali příběh. Stále nás lehce mrazilo a měli jsme chuť si tu muziku pustit znovu.

Není divu. Vždyť hlavními hvězdami velkolepé show byli houslový virtuóz Jiří Voříška, koncertní mistr České filharmonie, multižánrová violoncellistka Terezie Kovalová a houslistka Martina Bačová.

Čtvero ročních dob známe všichni! A bylo krásně!

LZ

V MUZEU TO OPĚT ŽILO!

■ 2. listopadu slavíme Dušičky a vzpomínáme na všechny, kteří již s námi nemohou být. Lidé chodí hojně na hřbitovy, zdobí hroby květinami a typickou dušičkovou výzdobou a hlavně zapalují svíčky. Moderní oslavy Halloweenu připadají na noc z 31. října na 1. listopadu a jsou typické hlavně pro anglicky hovořící země. Název halloween je zkratkou spojení All Hallows' Eve, kterým se označoval předvečer dne všech svatých. První zmínky o svátku sahají přibližně do roku 1745, jméno se v průběhu let komolilo, až vznikl Halloween. Do Ameriky se tento svátek rozšířil s masovou imigrací Irů a Skotů v 19. století. Zajímavé je, že Skotové a Irové původně vyřezávali tuříny. S dýní přišli imigranti z Ameriky, neboť se lépe vydlabává a výsledek je strašidelnější. Vydlabané dýně je nejznámější symbol Halloweenu, svíčky se do nich vkládaly, aby usnadnili koledníkům orientaci v potměných ulicích. Co nejstrašidelnější obličej na dýni má odhánět zlé duchy.

A my v Deštném jsme dali hlavy dohromady a naplánovali další krásnou akci. Dověz se vlek plný dýní, nabrousily se nože, navařila se dýňová polévka, připravilo se strašidelné občerstvení a otevřel se samoobslužný stánek s okrasnými dýněmi a jinými dekoracemi. Nedočkavé a natěšené děti začaly do muzea proudit už před oficiálním otevřením dveří a hned si zabraly svá místa jak na zemi při dlabání dýní, tak u stolu při jejich malování a dekorování. Aktivita bavily rodiče i děti, všichni se krásně zapojili a užili si společně strávený čas. Hotové výtvořky si odnesli domů, večer zapálili svíčku a nadšeně si posílali fotky hrůzostrašných obličejů po sociálních sítích. Byla to krásná tečka na závěr. Moc děkuji všem, kteří pomohli s touto akcí. Za rok určitě zopakujeme!

Simona Vlková, foto W

V KNIHOVNĚ MÁME NOVÉ KNIŽKY. A SKUTEČNĚ NOVÉ!

■ Přijďte se podívat, určitě si z mnoha titulů vyberete. Třeba se Vám bude při čtení pohádek, románů, detektivek, cestopisů, či kuchařek, lépe usínat.

Knížka nejen pod stromeček

Víte, že své blízké můžete potěšit další knížkou Jiřího Macha a Zdeňka Hlaváčka? Po úspěšném prvním dílu, byly vydány Kriminální příběhy z Orlických hor 2.

Také tato kniha je napsána podle skutečných případů, k nimž došlo v Orlických horách a kraji pod nimi. ... a obsahuje třináct kriminálních příběhů.

Dalším tipem může být Šepot z lesa od Kateřiny Surmanové.

LZ

NOVÝ PŘÍRŮSTEK V MUZEJNÍ KNIHOVNĚ

Bílek, V. 2023: Příběh sudetské vesnice. Kačerov v Orlických horách. Hradec Králové. ISBN 978-80-11-02816-9

Málokterá ves v bývalé oblasti sudet se dočká své vlastní monografie. O to záslužnější je vydání knihy věnující se vsi Kačerov (obec Zdobnice, okr. Rychnov nad Kněžnou), která má jen jediného stálého obyvatele, ale za to řadu aktivních chalupářů. Ves Kačerov byla také prohlášena vesnickou památkovou zónou.

Kniha je výsledkem badatelské práce autora, jenž není školeným historikem. Tomu také odpovídá pramenná základna, jenž vychází především z publikací a edic pramenů. Do archivních pramenů se autor pustil při sestavování soupisu domů a jejich majitelů. Práce při studiu pozemkových knih pro 90 objektů byla jistě velmi náročná. Ovšem pro místní badatele a rodiny bývalých i současných jsou tyto údaje vlastníků velmi přitažlivé. Bohužel pro úplný přehled by bylo zajímavé získat ještě údaje ze Sčítacích operátů. Tyto však nejsou pro danou obec dostupné.

Autor se snaží lokální dějiny zasadit do kontextu doby tak, aby „velké dějiny“ osvětlovaly místní vývoj a jevy. Tento přístup je pro čtenáře velmi příjemný, neboť vývoj osídlení, výrob, populace je najednou logický a pochopitelný. Nad to pak někdy pro lepší pochopení udává příklady z okolí, někdy i v podobě citací dobových pramenů a kronik, což činí text pestřejší a poutavější.

Velmi zajímavou a obecně v literatuře tohoto typu chybějící jsou kapitoly o poválečném vývoji. Zde autor s nevšední péčí vyhledal množství zajímavých údajů. Ať již o nových osídleních, záměrech úřadů i hospodaření. Je zde množství zajímavých informací, které krásně dokládají podivnost doby.

Text doplňují mapy, obrázky a fotografie. Autor publikoval většinu dostupných historických fotografií a pohlednic. Vynikajícím počinem je pak jejich využití k popisu jednotlivých usedlostí vepsáním popisných čísel. To činí popis textu pestřejší. Kniha obsahuje množství fotografií zachycující stav před vydáním publikace. Díky nim je již v tomto okamžiku stává sama kniha důležitým pramenem k vývoji nemovitostí.

Předložená práce je z hlediska literárního velmi čtivá – autor nezapře svou novinářskou profesi. Stejně tak i grafická úprava - tj. členění do kapitol, obrazové přílohy, popisky – vše je velmi jasné a přehledné. Kniha je jistě cenným příspěvkem k poznání regionu.

Bohumír Dragoun

KRMÍTKOVÁNÍ

■ Jednou z tradičních muzejních akcí je podzimní krmítkování. Na okna či do sadu putovalo během čtrnácti let několik stovek krmítek. A proto i letos jsme se rozhodli tuto akci uskutečnit. Jak jinak. Neomylně byl zvolen termín s naprosto neuvěřitelným počtem sobota 2. listopadu. To také ovlivnilo i návštěvnost. Bylo vyrobeno jen deset krmítek a tak pánové Karel a Tomáš Dismanovi a pan Václav Vojtěch neměli moc práce.

Věříme, že i těch pár krmítek pomůže přežít ptáčkům zpěváčkům zimu.

Bohumír Dragoun

MÁME U NÁS HODNÉ LIDI

■ Přišly samy od sebe, mile překvapily. Svojí tvůrčí činností chtěly udělat radost. Romča Žáková, Magda Pavlasová, Katka Tenchová Dismanová. Vytvořily, nazdobily a ještě po sobě uklidily.

LZ

ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU

■ Věřte - nevěřte, letošní rozsvícení vánočního stromu se začalo připravovat už v létě, kdy jsme stromečku vybírali nové strojení.

Diskutovali jsme o termínu akce. Na kdy vlastně letos první adventní neděle vychází?

Řešili jsme, zda ozdobit stávající smrk, zasadit symbolický „nový vánoční strom“, nebo, jak bývá zvykem - poprosit Martina Struhaře a strom na náves nechat přivést. A jak to dopadlo? Myslím na jedničku.

Snad idylické sněhové podmínky napověděly, abychom ozdobili jehličnan rostoucí před kostelem.

Do příprav akce se zapojila spousta lidí. A v neděli 3. prosince jsme stromeček rozsvítili za hojné účasti, za krásného mrazivého počasí!

K té správné náladě napomohly Adventní dílny, známé koledy, lákavé občerstvení.

Tuto tradiční akci podpořila společnost ČEZ a. s. S přípravami pomohli obětaví občané. Velké díky!

LZ, foto W

OBEC DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH
A ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST
V DEŠTNÉM V ORLICKÝCH HORÁCH

*Vás srdečně zvou
do kostela sv. Máří Magdalény
v Deštném v Orlických horách
na Vánoční koncert*

České mše vánoční Jana Jakuba Ryby

*v podání
Polyfonního sdružení
Nové Město nad Metují*

*ve čtvrtek
28.12. 2023
od 18:00*

VÝROBA OZDOB NA STROMEČEK

■ Je adventní čas a je třeba myslet také na to, jak zkrášlíme vánoční stromeček. Nejkrásnější jsou ozdoby vlastnoručně vyrobené. A ty si bylo možno zhotovit v sobotu 9. prosince v muzeu. Na výběr bylo tvoření z papíru, nebo ozdobení skleněných vánočních ozdob. Naprostá většina návštěvníků zhrdla nad papírem a vrhla se na skleněné ozdoby. Ty bylo třeba ozdobit trpytkami, malbou či nalepit sklička. Prostě možností hodně a tak si každý z veliké krabice nebarvených ozdob vybral hned několik a ty zkrášlil. A tak rodičovský doprovod přemýšlel, které babička dostane na stromeček výtvar svého vnoučátka. Návštěvníků byly asi dvě desítky, ale nikdo neodešel dříve než za dvě hodiny. Věříme, že výrobky zkrášlí deštnské stromečky a udělají radost.

Bohumír Dragoun

BETLÉM V SEDLOŇOVĚ

■ Sousední Sedloňov láká na unikátní betlém s příběhem veliké lásky, jako od Shakespeara. Klasické jesličky, k tomu dva tisíce figurek lidí a tisíc zvířátek, od slonů až po miniaturní ptáčky – to je takzvaný Hřebečský betlém s příběhem veliké lásky – Anneruhe. Betlém autora Josefa Haldy patří k největším v republice a jde o naprostý unikát.

Betlém je výjimečný tím, že kromě tradičního betlémského příběhu v něm najdeme i děj podobný Shakespearově tragédii Romeo a Julie. Dílo má na délku šest metrů a je hluboké tři metry.

Betlém je instalován v budově sedloňovského obecního úřadu, v prostorách tělocvičny, kde je k vidění i chrámový betlém z kostela.

Návštěva expozice je možná až do konce února a je ji potřeba předem ohlásit.

LZ, Zdroj: Rychnovský deník

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH

■ /plánovaný pořad bohoslužeb ve Vánočním období 2023 - 2024/

V době adventní (tj.: od 3.12.2023 do Vánoc):

• Adventní neděle: 3., 10., 17. a 24. prosince 2023 budou mše svaté ve farním kostele sv. Máří Magdalény v Deštném v Orlických horách v 9:30 dopoledne.

V době vánoční:

• 4. neděle adventní a současně Štědrý den 24. 12. 2023:

PŮLNOČNÍ MŠE v 24:00 ve farním kostele sv. Máří Magdalény v Deštném.

• Boží Hod Vánoční (pondělí) 25. 12. 2023 - mše svatá v 9:30 ve farním kostele sv. Máří Magdalény.

• Svátek sv. Štěpána – 2. Svátek Vánoční (úterý) 26. 12. 2023 – mše svatá v 9:30 ve farním kostele Máří Magdalény.

• Středa 27.12.2023 – Svatého Jana, apoštola a evangelisty -- mše svatá v 16:30 ve farním kostele Máří Magdalény.

Čtvrtek 28.12.2023 – „Rybovka“ - koncert Polyfonního Sdružení NMnM v 17:00.

• Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa a též „Silvestra“ – neděle 31.12.2023 mše v 9:30 ve farním kostele sv. Máří Magdalény.

(Tentýž den - tedy „na Silvestra“, v neděli 31. 12. 2023 v 16:00 - již TRADIČNÍ SILVESTROVSKÝ KONCERTEK v kostele sv. Máří Magdalény – všichni jsou zváni!).

- Slavnost Matky Boží Panny Marie - Nový Rok (pondělí) 1. 1. 2024 - mše v 9:30 v kostele sv. Máří Magdalény.
 - Středa 3.1.2024 – mše svatá v 16:30 ve farním kostele sv. Máří Magdalény
 - Zjevení Páně - Tří Králů (sobota) 6. 1. 2024 – mše svatá v 16:30 ve farním kostele sv. Máří Magdalény.
 - Slavnost Křtu Páně (neděle) 7. 1. 2024 – mše v 9:30 v kostele sv. Máří Magdalény
- Tímto dnem KONČÍ VÁNOČNÍ DOBA !

P. Tomáš Hoffmann
administrátor farnosti Deštné v O. h.

Přejeme vám vše, co se špatně balí, to jest klid, pohodu a zdraví!
Redakční rada

Obec Deštné v Orlických horách prodá přední traktorovou radlici

- upravenou na tříbodový závěs kategorie 2
- původní úchyt na desku
- natáčení na obě strany
- volné čepy
- zánovní kovový břit

Cena 25 000 Kč

ruční frézu Stiga 1371 Pro

- šířka 70cm
- startování manuální i 230V
- elektrické otáčení i naklápění komínku

Cena 23 000 Kč

Závady: před užitím je třeba provést servis, při volnoběhu houpou otáčky, nefunguje pracovní světlo ani vyhřívání rukojetí.

Kontaktní osoba pro technickou specifikaci: Aleš Ševců, tel. 702 004 317
Obec Deštné v Orlických horách
starostka: Ing. Simona Vlková, tel. 724 192 075, email: obecni.urad@destne.cz

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2024

Každá koruna
pomáhá

Farní charita
Dobruška

Tradiční koledování malých koledníků v DOBRUŠCE A OKOLNÍCH OBCÍCH Sobota 6.1. 2024

V případě, že nebudete doma a přesto byste rádi přispěli...

Statické pokladničky umístěné od

2.1. – 14.1.2024

V kostele sv. Václava, městské knihovně,
Penny Marketu a Lidlu.

On-line celoročně

na účet číslo: 66008822/0800

variabilní symbol: 777955024

QR Platba

Výtěžek bude použit na pomoc seniorům, lidem v nouzi
a lidem s handicapem.

Děkujeme za Vaši podporu!

HLAVNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

PARTNER

Odevšad

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

■ Ne ode všech se nám vrátil souhlas se zveřejněním. Proto tu nenajdete některé oslavence, o nichž víte, že oslavili své životní jubileum.

Jubileum:

55.: Josef Klár, Petr Cejnar, Martin Zábranský

60.: Eva Kubíčková

65.: Josef Brychta

70.: Dagmar Smolová, Jiří Kotyza

75.: Jindřiška Štěpová, Vladimír Stieber

Všem oslavencům srdečně blahopřejeme!

Stříbrná svatba (25 let):

Jitka a Petr Hájkovi

Přejeme Vám hodně zdraví, radosti a spokojenosti. Buďte spolu i s námi dlouhá léta šťastni a užívejte krásy života v kruhu svých dětí, přátel a spoluobčanů.

Narodili se:

Marek Machálek

Štěpán Adamec

Přejeme maličkým, aby vyrůstali ke spokojenosti a lásce svých rodičů.

Loučíme se s:

Adolfem Linhartem

Čest jeho památce!

LZ

SOUTĚŽ O CENY

■ Minule jsme se vás ptali, kdy začíná zimní čas?

Do soutěže se zapojil a správně odpověděl Karel Dománek. Zimní čas nám začal 29.10.2023, kdy ručička zůstala stát na 2. hodině.

NOVÁ SOUTĚŽ

■ Co je to šulišajda?

Svoji odpověď vložte do poštovní schránky obecního úřadu. Tím se zapojíte do soutěže o ceny, která končí 15. 2. 2024. Nezapomeňte uvést své jméno a adresu. Odpověď můžete zaslat také e-mailem na adresu obec.destne@onet.cz, případně SMS zprávou ve tvaru: jméno_příjmení_odpověď, na číslo 702 004 318. (soutěže se samozřejmě neúčastní členové Redakční rady ani jejich příbuzní)

Redakční rada

Zákon času

*Nesnaž se utéct, čas tě stejně chytí,
A vlasy ti protká stříbrnou nití.
Předá ti radost i zklamání z lásky,
A pak ti do tváří nakreslí vrásky.
Zbytečně vzdoruješ, marníš své síly,
Každý z nás jednou dojde k cíli.
Nesnaž se změnit, co už nejde,
Ze všeho špatného dobré zas vzejde.
Mám pro tebe na štěstí návod,
S časem si nikdy nedávej závod!
Žij teď a tady!
Život je krátký.
Jdi vpřed, nekoukej zpátky.
Neboj se ničeho, klidně jdi spát,
Stane se jen to, co se má stát.
Ten zákon platí pro všechny z nás.
Jednou nás všechny dožene čas.*

ZAJÍMAVÉ SETKÁNÍ ...

■ Vážení a milí,

... před několika dny jsem se velmi nečekaně a náhle zúčastnil v Praze na Vítkově zajímavého setkání ..., vysvětlím! Je to právě 20 let, co vykonala vojenskou misi 7. polní nemocnice Armády České republiky v Iráku – tedy v r. 2003. A já jsem (vyšším řízením, o tom nepochybují) měl tu možnost být této mise součástí jako vojenský kaplan.

A to nečekané setkání před pár dny (s mnohými skutečně po 20-ti letech) mne přimělo k zamyšlení:?

Především ve mně zní: „To už je 20 let?! – To přece není možný ...! Ten čas tak letí!“ ... a kam letí říkám si právě TEDŽ !!

A téměř současně mi zní druhé: „Zase – či stále - vedeme války?!: teď Ukrajina, Blízký východ, Afrika – Již. Súdán ..., a stále ještě Sýrie ...! Jak je to možné ...? Proč?“

Vím, jak právě tam v Iráku před 20-ti lety, jsme se také o tehdejší válce v médiích dočítali kde-co ...! A pak jsme tam i byli – fyzicky. A něco málo viděli. ...! Časem některé věci byly dementovány, a že prý to bylo jinak atd ...! Člověk tušil, že vlastně neví, jak se k tomu postavit. Jaká je realita – ta objektivní. A čas plynul a kromě vojáků umírali (jako i v dnešních a všech válkách) hlavně nevinní – ti, kteří nerozhodovali o tom, zda válka bude nebo ne.

Vím, není to jednoduché rozhodování zvláště pro ty, kteří nesou zodpovědnost. Věc je komplexní a složitá. Jistě, jde také o lidi těch kterých zemí, ale větší vliv mají asi mocenské a ekonomické možnosti i hlavně zájmy ...! Hlavně to vše není černobílé a dalo by se o tom diskutovat dlouho. Zvláště od stolu ...! Ale stále bychom jen hovořili o věcech, o kterých se dozvídáme z médií či soc. sítí a náš pohled bude vždy závislý na tom, co vidíme a slyšíme a čteme... a co je nám bližší. Proč ale o tom píšu? Teď před Vánocemi?

Říkáme a věříme, že Vánoce jsou svátky Života – jsou to narozeniny Ježíše Krista, jehož poselstvím je už 2000 let výzva žít ve vzájemném pochopení a lásce. A to je silná výzva k vytváření „neválečného stavu“ – tedy pokoje „alespoň“ v našich domovech, v manželství, rodině, na pracovišti, v podnikání, ve škole ...! Tam můžeme dění a vztahy ovlivnit dost přímo, ... na rozdíl od těch mezinárodních. Možná máme každý nějakou zkušenost, že mnohdy je i v těchto našich „prostorech“ válečno ...?

Takže se vracím na závěr k těm dvěma otázkám ze začátku: 1. Kam letím já v té době, která TAK LETÍ?! a 2. Nevedu náhodou s někým nějakou válku?!

Přeji z celého srdce každému z nás POŽEHNANÉ A POKOJNÉ VÁNOCE prožité okamžik za okamžikem naplno, aby nám NEULETĚLI!

S úctou, Tomáš Hoffmann, farář

CITÁTY

Válka je, když se zabíjejí lidé, kteří se neznají, na rozkaz lidí, kteří se dobře znají, ale vzájemně se nezabíjejí.

Albert Einstein

Mít rád lidi a milovat lidi, to je celé tajemství a snad jediný recept na štěstí. Kdo myslí jenom na sebe, ochudí sebe o jiné, zakrní a zahyne.

**Jan Werich
Vybral W**

PRANOSTIKY

- Podzim je druhé jaro, kdy je každý list květem.
- Jedině příroda dělá velké věci zadarmo.
- Bouřky v září znamenají mnoho sněhu na jaře.
- Čím déle vlaštovky u nás v říjnu prodlévají, tím déle pěkné a jasné dny potrvají.
- Zůstane-li listí až do Martina na stromech, čeká se dlouhá a tuhá zima.

Vybrala MJ

ZIMNÍ PŘIKRMOVÁNÍ PTÁKŮ

■ S příchodem chladných dnů mají ptáci výrazně zhoršené podmínky pro přežití, protože většina z nich je hmyzožravých. Pokud se budeme držet několika zásad, můžeme jim přikrmováním významně pomoci.

Musíme mít na paměti, že umístěním krmítka na svou zahradu či balkón (i parapet okna) na sebe bereme velkou zodpovědnost. Ptáci tvoří tukové zásoby především v druhé části dne. Při rozhodování, kde se před nocí nakrmit, počítají také s naším krmítkem, a pokud v něm bude potrava chybět, může být již pozdě shánět ji někde jinde. Pokud se tedy rozhodneme ptáky přikrmovat, měli bychom to dělat pravidelně.

Rizika přikrmování a doporučení:

Přikrmováním podporujeme jen několik běžných druhů. Ostatním druhům se doplňkům stravy v podobě krmení nedostává, a tak mohou být v nevýhodě. Například mohou být vystaveni větší konkurenci ze strany krmítkových druhů (např. při výběru hnízdni dutiny).

- Proto bychom měli krmit s mírou, nepřekrmovat. Nevadí, pokud krmítko zůstane po nějaký čas prázdné.
- Krmíme hlavně v zimním období při nízké teplotě a sněhové pokrývce (cca od listopadu do března).
- Krmítka představují v přírodě neobvyklou situaci, kdy se na stejné malé ploše opakovaně setkávají ve velkých počtech různé druhy ptáků. Taková místa mohou sloužit k přenosu nemocí.
- Krmítka je potřeba pravidelně čistit horkou vodou (jednou týdně).
- Krmítka umísťujeme daleko od nezabezpečených skleněných ploch nebo okna opatříme samolepkami (např. samolepky s UV efektem - tyto speciální samolepky různých tvarů dokážou odrážet UV světlo, takže ptáci je vidí jako jasně viditelné svítivé objekty, přestože pro lidi jsou téměř neviditelné), zatáhneme žaluzie nebo využijeme vlastní kreativitu na vyzdobení okna.
- Krmítka na zahradě umísťujeme na klidné a dobře přehledné místo, nejlépe ve stínu, odkud mají ptáci rozhled a mohou včas uniknout před případnými predátory (kočky, psi, kuny, ...)
- Potrava musí být vždy chráněna před sněhem a deštěm, aby se nekazila.

Čím krmit a nekrmit:

- Nikdy nekrmíme plesnivým či jinak zkaženým krmivem. Vhodné potraviny z naší kuchyně jsou: neslaná vařená rýže, brambory a maso, strouhaná mrkev, nebo lůj, potraviny nesmějí být kořeněné, solené, uzené, přepálené apod.
- Ptákům se snažíme nabídnout pestrou nabídku kvalitního krmiva. Pestrá nabídka přiláká zároveň víc druhů.
- Většina ptáků dobře přijímá slunečnici. Vrabci a hrdličky uvítají obilná zrna jako je proso, oves, pšenici.
- Necháme-li na stromě pár jablek, spatříme kosi a kvíčaly.
- Strakapoudy, sýkorky a brhlíky potěší lojová koule. Kouli je ale třeba vybalit ze sítky, ptáci si v nich zachytávají drápky. Popadané sítky lákají svou vůní ježky, psy a jiná zvířata, která je mohou pozřít a vážně si ublížit. Koule proto spíše vložte do nosičů (raději nekupujte levné koule z palmového tuku, jehož produkce má katastrofální dopad na biodiverzitu, a navíc ptákům často ani nechutná). Kvalitní tukové krmení s přídatkem bobulí či hmyzu seženete např. na www.zelenadomacnost.com, kde nabízejí i držáky na tukové koule a koláče, kvalitní krmení i krmítka. Krmení v biokvalitě nabízí firma PROBIO na www.probio.cz. Nebo si lojovou kouli vyrobíme doma, návod najdeme na www.proptaky.cz.

Použitý zdroj: <https://www.ochranaptaku.cz/>, <https://www.birdlife.cz>
BERTHOLD, Peter Krmíme ptáky – ale správně, Vyd. Václav Kazda, 2018.

Barbora Šťásková

HLÁŠKY

■ Tak nám skončilo období: „Hergot to je vedro...“ A začalo období: „Ku-va, to je kosa...“

Rádio Jerevan: Ano, léky budou všude, tato výstava je putovní.

Čeho se bát v budoucím vývoji světa? Umělé inteligence v rukou blbců.

Chudák není ten co má málo! Ale ten, co nemá nikdy dost!

Je smutné, že mobily držíme v ruce víc, než ruku toho, koho milujeme.

Nikdo není na tomto světě zbytečný. I ten největší blbec může sloužit alespoň jako špatný příklad.

I silní lidé mají občas v očích slzy, unavené srdce a vyčerpanou duši.

Vybral W

TROCHA HUMORU

„Dáte si něco k pití, třeba vodu?“

„A nemáte něco tvrdšího?“

„Led.“

U zubaře

„Teď to bude trochu nepříjemné. Připraven?“

„Ano!“

„Patnáct tisíc!“

Vybrala MJ

ZUBNÍ POHOTOVOST - ROZPIS SLUŽEB

ordinační hodiny: sobota, neděle, svátek 08,00 - 12,00

Upozornění: níže uvedený seznam je orientační, zkontrolujte si jeho aktuálnost na webu Královéhradeckého kraje (lze použít uvedený QR kód)

datum	poskytovatel (lékař)	adresa ordinace	telefon
02.12.	Můj zubař, s.r.o. (MDDr. Merková Dominika)	Kvasinská 129, Solnice,	602 152 873
03.12.	MDDr. Andělová Jana (MDDr. Seibertová Simona)	Jana Pitry 448, Opočno,	799 545 112
09.12.	Dvořáková Stomatologie s.r.o.(MUDr. Kovaříková Soňa)	K Nádraží 317, Poštějn	705 856 571
10.12.	MDDr. Slouková Kamila	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 694
16.12.	Poliklinika Týniště nad Orlicí (MDDr. Podolská Jana)	Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí	494 371 783
17.12.	FSmile, s.r.o. (MUDr. Světlík Filip)	Tyršova 515, Opočno	777 667 353
23.12.	MUDr. Štulík Richard	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 693
24.12.	Freemed, s.r.o. (MUDr. Tancurinová Jana)	Náměstí Dr. Lützowa 345, Vamberk	736 419 151
25.12.	MUDr. Valešová Pavla	Pulická 99, Dobruška	494 622 114
26.12.	Poliklinika Týniště nad Orlicí (MUDr. Veselská Renata)	Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí	494 371 781
30.12.	Petrák stomatologie, s.r.o. (MDDr. Vosmeková Zlata)	Náměstí Dr. Lützowa 244, Vamberk	721 200 244
31.12.	MDDr. Zdráhal Zdeněk	Masarykova 729, Kostelec nad Orlicí	721 460 150
01.01.	MDDr. Andělová Jana	Jana Pitry 448, Opočno	731 980 112
06.01.	DekaDent, s.r.o. (MDDr. Batbajar Nicholas)	Kvasiny 145	771 155 445
07.01.	JB DENT, s.r.o. (MUDr. Beránek Jan)	Komenského 828, Týniště nad Orlicí	494 371 088
13.01.	MUDr. Bergmanová Dita	Záhumenská 445, České Meziříčí	734 324 600
14.01.	MUDr. Pavla Valešová (MDDr. Borůvková Veronika)	Pulická 99, Dobruška	494 622 114
20.01.	MUDr. Handl Jindřich	Panská 24, Rychnov nad Kněžnou	494 531 955
21.01.	SJH Stomatologie, s.r.o. (MDDr. Handl Jindřich)	U Stadionu 954 , Rychnov nad Kněžnou	604 878 560
27.01.	FSmile, s.r.o. (MDDr. Hanzík Kevin)	Tyršova 515, Opočno	777 667 353
28.01.	MUDr. Hlavsová Lenka	Komenského 259, Kostelec nad Orlicí	494 323 958
03.02.	DekaDent, s.r.o. (MDDr. Chládek Tomáš)	Kvasiny 145	771 155 445
04.02.	SJH Stomatologie, s.r.o. (MDDr. Chrásková Magdalena)	U Stadionu 954, Rychnov nad Kněžnou	604 878 560
10.02.	Petrák stomatologie, s.r.o. (MDDr. Jarešová Učňová Petra)	Náměstí Dr. Lützowa 244, Vamberk	721 200 244
11.02.	Dvořáková Stomatologie s.r.o.(MUDr. Kovaříková Soňa)	K Nádraží 317, Poštějn	705 856 571
17.02.	MUDr. Loukota Jan	Komenského 127, Opočno	494 621 665
18.02.	MUDr. Majer Rostislav	U Stadionu 1166, Rychnov nad Kněžnou	608 382 500
24.02.	MUDr. Malátková Ludmila	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 696
25.02.	Bahník Dent, s.r.o. (MUDr. Miřejovská Dagmar)	Třebízského 799, Kostelec nad Orlicí	737 791 333
02.03.	MDDr. Motýčka Martin	Komenského 44, Rychnov nad Kněžnou	775 224 093
03.03.	MUDr. Handl Jindřich	Panská 24, Rychnov nad Kněžnou	494 531 955
09.03.	Petrák stomatologie, s.r.o. (MDDr. Petrák Tomáš)	Náměstí Dr. Lützowa 244, Vamberk	721 200 244
10.03.	Poliklinika Týniště nad Orlicí (MDDr. Podolská Jana)	Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí	494 371 783
16.03.	MDDr. Andělová Jana (MDDr. Seibertová Simona)	Jana Pitry 448, Opočno,	799 545 112
17.03.	MUDr. Skříčková Zdeňka	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 695
23.03.	MDDr. Slouková Kamila	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 694
24.03.	MUDr. Simona Sudová, s.r.o. (MUDr. Sudová Simona)	Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí	494 371 031
29.03.	FSmile, s.r.o. (MUDr. Světlík Filip)	Tyršova 515, Opočno	777 667 353
30.03.	MUDr. Štulík Richard	Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou	494 515 693
31.03.	Freemed, s.r.o. (MUDr. Tancurin Michal)	Náměstí Dr. Lützowa 345, Vamberk	736 419 151
01.04.	Freemed, s.r.o. (MUDr. Tancurinová Jana)	Náměstí Dr. Lützowa 345, Vamberk	736 419 151
06.04.	MUDr. Valešová Pavla	Pulická 99, Dobruška	494 622 114
07.04.	Poliklinika Týniště nad Orlicí (MUDr. Veselská Renata)	Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí	494 371 781
13.04.	Petrák stomatologie, s.r.o. (MDDr. Vosmeková Zlata)	Náměstí Dr. Lützowa 244, Vamberk	721 200 244
14.04.	MDDr. Zdráhal Zdeněk	Masarykova 729, Kostelec nad Orlicí	721 460 150

VÝJEZDY

- Jednotka byla dne 19. 9. v ranních hodinách vyslána k nahlášenému kouři z okna v jednom z ubytovacích zařízení v Deštném. Po příjezdu a provedeném průzkumu v dýchací technice bylo zjištěno zahoření uhlí v násypce automatického kotle. Pomocí vysokotlakého proudu bylo uhlí v násypce ochlazen, dále bylo provedeno odvětrání prostoru pomocí přetlakové ventilace. Poté bylo ve spolupráci s ostatními jednotkami uhlí z násypky vybráno a na volném venkovním prostranství dochlazen vodou. Celkem 8 osob bylo bez zranění evakuováno oznamovatelem události před příjezdem jednotky. Spolupráce s HS Dobruška, JSDH Olešnice v O. h.
- Jednotka vyjela 24.9 k dopravní nehodě osobního vozidla v Deštném. Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že osobní automobil, který přejížděl brod přes řeku, sjel mimo panely a zaklínil se a nemohl dál pokračovat v jízdě. Hasiči pomocí heveru vozidlo nadzvedli a podložili dřevěnými fošnami. Po té vozidlo vyprostili z řeky. Spolupráce s HS Dobruška a Policií ČR.
- Dne 25.9. byla jednotka vyslána k dopravní nehodě dvou vozidel na silnici směr Deštné-Kounov. Průzkumem byla zjištěna dopravní nehoda jednoho osobního automobilu a jedné dodávky, kdy došlo k čelnímu střetu obou vozidel. Byla provedena předlékařská pomoc jedné zraněné osobě z osobního automobilu, ta musela být ve spolupráci s JPO HZS ČR ze stanice Dobruška vyprostěna z automobilu. Dále členové jednotky usměrňovali provoz na komunikaci a pomocí sorpčního materiálu zlikvidovali uniklé provozní kapaliny. Spolupráce s HS Dobruška, Policií ČR, ZZS a Horskou službou.
- 19.10. vyjela jednotka k požáru lesní hrabanky do obce Kounov místní části Hluky. Po příjezdu bylo zjištěno, že se jedná o ohlášené pálení kletí po lesní těžbě. To se však pracovníkům firmy, kteří se ještě v té době nacházeli na místě, vymklo kontrole a bylo nutné požár uhasit. To se provedlo dvěma proudy C a ručním nářadím. Po dojezdu jednotky obce Dobré se dopravní vedení vody přepojilo na jejich CAS a cisterna jednotky Deštné v O.h. prováděla kyvadlovou dopravu vody z hydrantové sítě. Spolupráce s HS Dobruška a JSDH Dobré.
- Dne 21.10. odpoledne vyjela jednotka k dalšímu požáru lesní hrabanky tentokrát do obce Dobřany. Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že se jedná o několik ohnišť po pálení kletí po lesní těžbě. Vzhledem k terénu, který byl pro CAS nedostupný, velitel zásahu rozhodl použít jednoduché hasební prostředky. Pomocí šestikolky byla dovážena voda na místo a tam pomocí džberovky a zádočných hasicích vaku bylo prováděno vlastní hašení ohnišť. Současně pomocí kopáčů a jiného ručního nářadí hasiči prokopávali ohniska do větší hloubky. Spolupráce s HS Dobruška a JSDH Olešnice v O.h.
- Jednotka byla vyslána dne 31.10. k odstranění spadlého stromu v obci Sedloňov. Strom, který tvořil překážku přes celou komunikaci byl pomocí řetězové pily rozřezán a uklizen mimo vozovku.

- Také 2.11. jednotka vyjela k odstranění spadlého stromu v Deštném. Provedeným průzkumem byl zjištěn spadlý strom, který tvořil překážku přes celou komunikaci. Hasiči ho pomocí řetězové pily rozřezali a uklidili mimo vozovku.
- Dne 16.11. byla jednotka vyslána k požáru lesa do Šedivin. Průzkumem bylo zjištěno, že se jedná o několik nezajištěných ohnišť po pálení klestu po lesní těžbě. Velitel zásahu rozhodl, že ohniště budou uhašena. K uhašení byly použity dva proudy C. Dále jednotka provedla kyvadlovou dopravu vody na místo události. Spolupráce s HS Dobruška a JSDH Dobré.
- Jednotka byla 24.11. povolána k neodkladné resuscitaci osoby, která se nacházela v místní chatě. Na místo se dostavila současně s horskou službou a společně poskytovali první pomoc. K resuscitaci byl použit AED horské služby. Spolupráce s ZZS a Horskou službou.
- Hasiči byli vysláni 25.11. k dopravní nehodě dvou vozidel na silnici směr Deštné-Masarykova chata. Průzkumem byla zjištěna dopravní nehoda autobusu a osobního vozidla. Automobil zůstal v zatáčce stát a projíždějící autobus se na sněhem pokryté vozovce svezl na vozidlo a přimáčkl ho na svodidla. Hasiči pomocí navijáku uvolnili autobus a po té i osobní vozidlo. Oba pak pokračovali v jízdě sami. Spolupráce s HS Dobruška, JSDH Orlické Záhvoří a Policií ČR.
- Opět na silnici směr Deštné-Masarykova chata byla odpoledne 25.11. jednotka vyslána na pomoc zapadlému autobusu. Hasiči pomocí navijáku na traktoru autobus vytáhli zpět na vozovku, který pak pokračoval v jízdě. Důvodem byla nedostatečně ošetřena vozovka posypem. Spolupráce s JSDH Orlické Záhvoří.
- Ve večerních hodinách dne 26.11. vyjela jednotka k ohlášenému požáru komína v obci Deštné. Průzkumem byl zjištěn požár sazí v komíně. Hasiči pomocí kominického náradí strhli hořící saze do branky, kterou se pak popel a saze vybraly. Spolupráce s HS Dobruška, JSDH Olešnice v O.h. a HZSp ŠKODA AUTO Kvasiny.
- Znovu na silnici směr Deštné-Masarykova chata vyjela jednotka 27.11. k pomoci uvíznutému kamionu. Provedeným průzkumem byl zjištěn zapadlý kamion na špatně posypané silnici. Hasiči ho pomocí traktorového navijáku vyprostili a ten odcouval zpět na sjízdnou komunikaci. Spolupráce s HS Dobruška a JSDH Orlické Záhvoří.

JSDH

CO JE NOVÉHO A CO STARÉHO U KONÍČKŮ?

■ Stále se staráme zhruba o 40 koní, v létě je to jednodušší, koně tráví většinu času na pastvinách, hlavně ti mladí, kteří jsou, jak říkáme, v koňské školce. To jsou koně ve stáří od půl do dvou a půl roku. Vyrůstají se svými vrstevníky, to je pro koně velmi důležité. Kůň je od přírody klidné a družné zvíře, které hledá kontakt s jinými koňmi a žije v neustálé komunikaci se svými kolegy. Máme dvě partičky, hřebečky, kteří se velmi rádi pošťuchují a perou a běhají, kobylinky jsou klidnější a mírnější. Tím, že tráví volný čas venku, posiluje se jejich zdraví a učí se chování ve stádě, kde panuje přísná hierarchie. Kdybyste nabídli koním ve stádě kyblík s ovsem a koně, který přijde první, odvedli a postupně odváděli nově příchozí, zjistili byste, že koně vždy přijdou ve stejném pořadí. Toto pořadí respektují. Ve stádě dospělých koní je vůdčí osobností zpravidla nejstarší klisna.

Každý kůň má své místo ve stáji, kde si může odpočinout a kde dostává krmení. Teď v zimě oves se lnným semínkem, hrstku minerálů s vitamíny, jablíčka a mrkev a doma i venku má neustále přístup ke kvalitnímu senu a k vodě. Obzvlášť dostatek sena je v zimě pro koně důležitý, jeho konzumace koně zahřívá. Kůň je neustálý jedlík, v přírodě tráví téměř celý den příjmem potravy. Koně jsou venku skoro za každého počasí, podle toho si přizpůsobí srst, která je v zimě hustší a delší. Koně dobře zvládají i tuhé mrazy a déšť, velmi rádi se válí v blátě a vůbec jim nevadí, že jsou potom mokří a umazaní. To je potom radost pro jezdce, takového koně čistit.

V letošním roce někteří koně opustili rodnou stáj, naše klisny La Fantastica a Lilit byly prodány do Holandska, Lilit startovala se svým novým majitelem na mezinárodních závodech v Brně a všechny své soutěže vyhrála. La Fantastica byla dál prodaná do Belgie, její novou majitelkou je juniorská jezdka. Velkou radost nám dělá „šimlička“ Lady Legende, prodaná do Polska, letos v kategorii dětí skončila celkově na pátém místě na mistrovství Evropy v Maďarsku, jednu ze soutěží dokonce vyhrála. Připravit koně do vysokých soutěží, konkrétně do drezúry, je velmi náročné. Koně připravuje dcera Kamila, která poslední dva roky strávila pracovně ve velmi dobré stáji v Holandsku. Říká se, že jezdeckví je nejvíce frustrující sport. Máte za partnera koně, který má na sport mnohdy také svůj názor a je

zrovna tak jako člověk občas bez nálady, unavený a je třeba toto všechno respektovat a do koně se vcítit a dokázat s ním souznít. Nebýt soupeři, ale partneři. To je tajemství dobrého vztahu mezi jezdcem a koněm, láska, důvěra, disciplína.

Přejeme všem hezké a spokojené svátky, nelámejte si s ničím hlavu, žijte pozitivně. Šťastný nový rok!

Eva Kotyzová

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SPORTOVEC ROKU 2023

■ Okresní sdružení ČUS Rychnov nad Kněžnou, z.s. ve spolupráci s agenturou SPORT AKTION s.r.o. Chomutov, MÚ Rychnov nad Kněžnou a pod záštitou předsedy ČUS Praha a starosty města Rychnova nad Kněžnou, připravuje slavnostní vyhlášení ankety Nejúspěšnější sportovec roku 2023. Galavečer proběhne v pátek 2. února 2024 od 18 hodin v Pelclově divadle v Rychnově nad Kněžnou.

Ocenění budou jednotlivci v kategorii žactva, dorostu-junioru a dospělých, kolektivy mládeže a kolektivy dospělých, veteráni, trenéři, cvičitelé, funkcionáři TJ/SK, pořadatelé významné sportovní akce, sportovní osobnost okresu, starosta maximálně podporující sport v obci.

Podmínkou pro zařazení navržených do nominací na nejúspěšnější sportovce/kolektivy za rok 2023 jsou:

- výrazné úspěchy jednotlivců/kolektivů minimálně na úrovni krajských soutěží
- dále úspěchy na MČR, případně ME, MS, atd.

V případě trenérů, cvičitelů, funkcionářů TJ/SK jsou:

- dlouhodobá, úspěšná trenérská činnost s mládeží i dospělými
- pozice osobního trenéra, trenéra kolektivů, který splnil kriteria pro ocenění jednotlivce nebo sportovního kolektivu
- dlouhodobá organizátorská funkcionářská práce na úrovni TJ/SK

Nejlepší sportovce, kolektivy a trenéry může navrhnout jakákoliv právnická či fyzická osoba sídlící na území okresu Rychnov nad Kněžnou, obce a města, TJ/SK, svazy/komise a další sportovní subjekty nesdružené v Okresním sdružení ČUS Rychnov nad Kněžnou, z.s. (Sokol, Auto klub ČR, atd.) s přihlédnutím k těmto zásadám a to ve skupinách výše uvedených.

Návrhy podávané na adresu: Okresní sdružení ČUS Rychnov nad Kněžnou, z.s., U Stadionu 1498, 516 01 Rychnov n.Kn. nebo e-mailem: cstvrychnov@seznam.cz musí obsahovat: jméno a příjmení sportovce, data narození, adresu bydliště, členství v TJ/SK na území okresu Rychnov nad Kněžnou, oddíl, ve kterém sportu je, sportovní úspěchy dosažené v roce 2023, jméno navrhovatele.

Uzávěrka podání návrhů na OS ČUS Rychnov nad Kněžnou, z.s. je v pátek 5. ledna 2024.

ODDÍL ALPSKÉHO LYŽOVÁNÍ TJ SOKOL DEŠTNÉ V O.H.

■ Zima už je tady a lyžaři se těší na první závody

Naposledy jsme vás seznámili s naší letní přípravou a s tím, jak makáme na své fyzické kondici. Od té doby jsme pokročili a máme za sebou už také několik týdnů přípravy na sněhu a tedy i na lyžích.

Jak už bylo řečeno v minulém čísle Deštníku, léto bylo ve znamení kondičních soustředění. S příchodem školního roku jsme se vrátili k modelu pravidelných tréninků několikrát týdně, stejně jako před prázdninami. To znamená, že se dvakrát týdně scházíme v Dobrušce a jednou týdně v Hradci Králové. Dokud to povětrnostní podmínky dovolovaly, scházeli jsme se venku, nejčastěji na hřišti, v přírodě, případně na kolečkových bruslích. Poté, co se ochladilo a začalo se brzo stmívat, jsme se přesunuli do tělocvičny. Každé pondělí máme tréninky ve školní tělocvičně v Deštném v O.h. a vždy ve středu se konají v tělocvičně dobroušského gymnázia.

ODDÍL LYŽOVÁNÍ

TJ Sokol Deštné v O.h.

Tj Sokol Deštné v O.h.

Abychom tréninky oživil, tak jsme se na podzim jednou v rámci tréninku zúčastnili závodu „Běh do 100 schodů“, který pořádají každoročně naši kamarádi z Lyžařského klubu Nové Město nad Metují. Zúčastnili se Adam, Ellie, Stella, Eliška, Natálka a Nina a odvezli si ze závodu několik cenných medailí.

V září jsme poprvé vyrazili na lyže. Skupinka juniorů a žáků oddílů TJ Sokol Deštné v O.h. a TJ Slavoj Teplice n.M. se vydala na týden do Litvy na trénink slalomu v hale. Soustředění bylo velice náročné...5 dní tréninků, 2 dvouhodinové tréninky na lyžích denně (někdy velmi brzo ráno nebo pozdě večer), velké rozdíly teplot venku a uvnitř haly, tréninky na velmi tvrdé podložce (téměř čistý led). Toto soustředění bylo však určitě velmi přínosné. Z našeho oddílu se zúčastnili Kuba, Adam, Pepa a Ester.

V plánu bylo hned 14 dní po návratu navázat přípravou na přírodním sněhu v Alpách. Bohužel, velmi teplý průběh tohoto podzimu tomu nepřál. Na sních jsme se nakonec dostali až na začátku listopadu. Nakonec se počasí umoudřilo a začalo sněžit nejen v Alpách, ale i u nás. Od té doby žáci absolvovali dvě desetidenní soustředění na ledovci, přičemž celé první věnovali tréninku obřího slalomu nejprve ve volné jízdě a později i v bránách a při druhém výjezdu přidali k obřímu slalomu i slalom. Předžáci a příprava mají za sebou také dva výjezdy na ledovec, i když pouze pětidenní. První týden nacvičovali techniku ve volné jízdě, druhý týden už jezdili v bránách obřího slalomu. Po návratu plynule navázali pravidelnými tréninky doma, konkrétně na Kačence. Všechny výše uvedené tréninkové kempy se uskutečnily na rakouském ledovci Stubai Gletscher.

Předžákovské kategorie čeká ve druhé polovině prosince tradiční předvánoční kemp na Kačence, kterého se zúčastní i naše nejmenší Skimyšky. A určitě budou probíhat intenzivní pravidelné tréninky i mezi vánočními svátky.

Veškerá tato příprava směřuje k prvním závodům, na které se už všichni těší. Možná, až budete číst tyto řádky, budou mít žáci už své první letošní závody, které je čekají už

v polovině prosince, za sebou. Předžáci a přípravka si budou muset na své první závody této sezóny počkat až do poloviny ledna. Teprve na závodech se ukáže, zda se všichni připravovali poctivě a svědomitě. Věříme, že nám nastávající závodní sezóna přinese spoustu krásných umístění, včetně těch medailových, ale také množství skvělých zážitků a krásných chvil na horách mezi kamarády.

Náš oddíl bude opět pořádat jeden ze závodů seriálu Pohár Orlických hor, který se uskuteční v sobotu 3.2. 2024 na závodní sjezdovce ve Skicentru Deštné v O.h. Srdečně vás všechny zveme! Přijďte se na nás podívat a přijďte nám zafandit!

A pokud vás to, co děláme, zaujalo, můžete se k nám přidat. Stále přijímáme do svých řad nové děti, a to už od ročníku narození 2019. Přijďte, dveře do našeho oddílu jsou stále otevřené pro kohokoli, kdo má zájem o tento krásný sport, takže neváhejte a přihlaste se, pokud máte lyžování rádi (kontakt: Radka Jakoubková na www.tjdestne.cz). Můžete sledovat na naše aktivity na sociálních sítích (Facebook: TJ Sokol Deštné v Orlických horách, Instagram: [@ski.sokoldestne.cz](https://www.instagram.com/ski.sokoldestne.cz)).

Protože máme konec roku, rádi bychom jménem alpských lyžařů z TJ Sokol Deštné v O.h. popřáli všem čtenářům Deštníku šťastné a pohodové vánoční svátky v rodinném kruhu a bez každodenního shonu a v novém roce jen to nejlepší a hodně zdraví.

Radka Jakoubková (tjdestne@hotmail.cz)

ŠEDIVÁČKŮV LONG 23. – 27. 1. 2024

■ extrémní závod psích spřežení

Harmonogram XXVI. ročníku

23. 1. úterý

- do 16:00 Přejímka psů
- 17:30 Start noční etapa Kategorie 300 (60 km)

24. 1. středa

- 10:00 Start Jedlová chata Kristýna (60 km, 70 km)
- 21:00 Šediváčkův ples (za Kristýnou)

25. 1. čtvrtek

- 10:00 Start Jedlová – chata Kristýna (30 km, 60 km)
- 15:00 Start kategorie 200 (30 km)

26. 1. pátek

- 9:00 Start Černá Voda 300 (80 km)
- 12:00 Start Jedlová – Chata Kristýna 200 (50 km)

27. 1. sobota

- 8:00 Start Pádolí – u penzionu Zámeček (30 km)
- 15:00 Slavnostní vyhlášení

Zdroj: www.mushingmaniaacs.com

ORLICKÝ MARATON 3.- 4. 2. 2024

tradiční závod v běhu na lyžích

Jubilejní 40. Orlický maraton

3. 2. sobota

- * 10:00 Start dětských závodů - Mini Orlický maraton
- * 12:30 Start závodu dospělých - VW 20 km volně

4. 2. neděle

- * 10:30 Start závodu - 40 km klasicky
- * 10:45 Start závodu - 20 km klasicky
- * 11:00 Start závodu - ČT 10 km klasicky

Zdroj: www.ski-tour.cz

Zpravodaj obce Deštné v Orlických horách je od roku 2018 k dostání zdarma. Pokud jste využívali zasílání zpravodaje poštou, po úhradě poštovného vám jej budeme nadále zasílat.

Deštník si lze objednat:

osobně na obecním úřadě, e-mailem na adrese: obec.destne@onet.cz nebo SMS na telefonu: 702 004 318.

Tak budete mít své číslo zajištěno.

Deštník – zpravodaj obce Deštné v O. h.

Periodický tisk územního samosprávného celku.

Registrován Ministerstvem kultury ČR pod reg. č. MK E ČR 11921

Vychází 4x ročně, náklad jednoho vydání je 300 kusů.

Uzávěrka tohoto vydání byla 15. listopadu, uzávěrka dalšího čísla je 15. února 2024.

Otištěné příspěvky mohou být stanoviskem autora

a nemusí vyjadřovat postoje vydavatele!

Redakční rada:

Kateřina Tenchová Dismanová,

Mgr. Václav Vojtěch (W), Lenka Zábranská (LZ).

Adresa redakce: Obecní úřad, 517 91 Deštné v Orlických horách č. 61

tel.: 494 663 187, fax: 494 663 187

e-mail: obec.destne@onet.cz

Vydává obec Deštné v Orlických horách.

Toto číslo vyšlo v prosinci 2023

Obec Deštné v Orlických horách Vás srdečně zve na

I. OBECNÍ PLES

13. LEDNA 2024 OD 19:30

HOTEL PANORAMA

Živá hudba

Relax Band

Tombola

Teplá kuchyně

Svoz od školy

19 - 20:00

Vstupné 150 Kč

Předprodej vstupenek s místenkou: Suvenýry, obecní úřad

Pozor: Kapacita sálu je omezena, proto neváhejte s nákupem vstupenek.

